

Lund kommune

Budsjett 2020

Økonomiplan 2020 – 2023

Innholdsfortegnelse

1 Rådmannens vurderinger	s.3
2 Etatenes driftsrammer	s.6
3 Overordnet målstyring	s. 8
3.1 Etatsvis målstyring	s. 11
4 Innbyggerstatistikk	s. 15
5 KOSTRA nøkkeltall	s. 18
6 Selvkostberegning	s. 21
7 Frie inntekter	s. 21
8 Momskompensasjon	s. 23
9 Rente og avdragskompensasjon for investeringer	s. 23
10 Konesjonskraft- og avgifter	s. 23
11 Integreringstilskudd flyktninger og asylanter	s. 24
12 Ressurskrevende brukere	s. 24
13 Renteinntekter og utbytte	s. 24
14 Lønns- og prisvekst, endringer i pensjonskostnadene	s. 24
15 Renteutgifter, låneavdrag og gjeldsutvikling	s. 25
16 Rådmannens budsjettforslag – utfyllende kommentarer	s. 26
16.1 Budsjett 2020 og økonomiplan sett i lys av kommuneplanens samfunnsdel	s. 27
16.2 Ønsker/behov for drift og investering i 2020	s. 31
16.3 Nedskjæringer og ikke prioriterte områder	s. 37
17 Kommunestyrets vedtatte budsjett for 2020	s. 41

1 Rådmannens vurderinger

Lund kommune leverer jevnt over gode tjenester til sine innbyggere. Lund kommune er en aktiv tilrettelegger og god velferdsyter. Kommunebarometeret for 2019 rangerer kommunene fra best til dårligst ut fra ca. 150 ulike nøkkeltall. Lund kommune kommer for 2019 ut på 288 plass av totalt 421 kommuner.

Plasseringen for 2019 viser at Lund kommune har et forbedringspotensial, spesielt innenfor barnevern, grunnskole, kostnadsnivå, vann/avløp og økonomi. Samtidig er det viktig å trekke frem at Lund kommune har gode plasseringer innenfor barnehage (40 % beste), pleie og omsorg (25 % beste), kultur (10 % beste), saksbehandling (7 % beste) og sosialtjeneste (20 % beste).

Målingen i kommunebarometeret er sammensatt og er ingen direkte indikasjon på om kommunen drives verken godt eller dårlig. Målingen gir imidlertid en indikasjon på nivået innenfor de ulike områdene.

Optimisme preger de økonomiske utsiktene for regionen. Sysselsettingsutviklingen er positiv og arbeidsledigheten er lavere. Det er gjennomført betydelige omstillinger i regionen de siste årene. Den teknologiske utviklingen har bidratt til at mange kostnadskrevende arbeidsprosesser har blitt effektivisert og utføres på en annen måte i dag. Lund kommune ønsker å være en del av denne utviklingen og har på bakgrunn av dette ansatt kommunens aller første digitaliseringssjef. Det er viktig å følge utviklingen samtidig som nivået på den digitale/teknologiske implementeringen tilpasses lokale forhold. Dette er nødvendig for å skape framtidens tjenester.

Rådmannens budsjettforslag

Rådmannens budsjettforslag er utarbeidet på bakgrunn av flertallsregjeringens forslag til statsbudsjett offentliggjort 07.10.19. Det tas forbehold om eventuelle endringer i stortingets endelige budsjettvedtak, som kan påvirke kommunesektorens økonomiske rammer. Samtidig er inneværende budsjettår (2019) preget av usikkerhetsmomenter som ikke er kjent pr tidspunkt for avleggelse av rådmannens forslag til budsjett for 2020. Ny kommunelov stiller bl.a. krav til å vurdere budsjettregulering når tallene for regnskapsåret er endelig kjent. Dette **innebærer** at rådmannen på nyåret 2020 vil vurdere budsjettmessige justeringer i 2020 budsjettet når regnskapstallene for 2019 er endelig kjent.

Rådmannen legger for 2020 opp til et budsjett med underdekning, dvs. et negativt netto driftsresultat på 1,3 millioner kroner. Dette innebærer at rådmannen bruker tilsvarende underskuddet på 1,3 millioner kroner av fond for å komme i balanse. Rådmannen vurderer det som fornuftig å tilpasse utgiftene til inntektene over 2 år for å unngå for store driftsmessige konsekvenser i et enkeltår.

Budsjettforslaget for 2020 og økonomiplanen innebærer tøffe innsparingstiltak i samtlige av kommunens 4 etater.

På utgiftssiden må det tas hensyn til vedtak og føringer fra sentrale og lokale myndigheter, lovmessige forpliktelser, forventninger fra brukerne og befolkningen og tjenestetilbud/kommunale oppgaver som har vært forsømt de senere år som følge av stramme kommunebudsjetter.

Inntektssiden og finanskapitlet er budsjettert etter beste evne ut fra utviklingen i skatteinntekter, prognosemodellen fra KS og fra Kommunal og moderniseringsdepartementet, forventet

renteutvikling, tilskuddsordninger, avdrag på nye investeringer mv.

I tråd med gjeldende finansreglement har rådmannen foretatt en tilpasning av de årlige avdragene på lånegjelden ned mot lovens minimumsavdrag. Sammenliknet med ordinær nedbetalingsplan for lånegjelden vil kommunen «spare» ca 1,7 mill i 2020.

Kostnaden med å tilpasse seg minimumsbestemmelsene for avdrag i 2020 er på ca TNOK 50 og knytter seg til økt rentekostnad som følge av lavere nedbetaling på lånegjelden.

Kommunens egne evne til å påvirke sin økonomiske stilling er i hovedsak begrenset til å gjelde innsparinger i form av reduksjoner på utgiftssiden. Det finnes bare en inntektspost som kommunen kan ha direkte styring på – inntektene fra eiendomsskatt. Det er imidlertid en krevende avveining mellom å pålegge befolkningen og næringslivet økte skattebyrder på den ene siden og sørge for tilstrekkelige bevilgninger til høyt prioriterte og ofte lovmessig forpliktende velferdstjenester og andre kommunale oppgaver (vedlikehold m. v) på den andre siden.

Lund kommune erfarer fortsatt lav folketilvekst til kommunen. Sammen med et lavere inntektsgrunnlag gir dette et behov for å nedskalere og tilpasse tjenestetilbudet i kommunen. Tjenesteområdene må forholde seg til budsjettnivå som er fallende i kommende økonomiplan-periode. Dette innebærer at det er nødvendig å ta grep om tjenesteproduksjonen, med fokus på organisering, innovasjon og nytenkning. I arbeidet med budsjettet har det vært viktig å finne et aktivitetsnivå som er bærekraftig i årene som kommer, og som samtidig sikrer et forsvarlig tilbud på kommunens tjenestenivå – både på kort og lang sikt.

Lund kommune budsjetterte i 2018 med et negativt netto driftsresultat på 1,2 % mens resultatet for året ble minus 2,5 %. Budsjettet for 2019, som ble vedtatt i desember 2018, ble også vedtatt med et negativt netto driftsresultat i størrelsesorden 2-3 %. Slik sett oppnådde man en ettårig utsettelse av innsparingene som i stor grad preger rådmannens forslag til budsjett for 2020. Kommunens fondsmidler er under press og er ved utgangen av 2019 (gitt at regnskapet for 2019 ikke avviker vesentlig fra budsjett 2019) på et nivå under minimumsnivå ut fra anbefalinger fra fylkesmannen.

Rådmannen har også tidligere år understreket viktigheten av at kommunens drift må balansere og være bærekraftig. Dette innebærer at driften må balansere på annet vis enn ved bruk av fondsmidler. Rådmannens forslag til budsjett for 2020 innebærer en kombinasjon av økte inntekter og reduserte utgifter for å få driften i balanse. Økonomisk balanse er en forutsetning for å kunne levere gode, forutsigbare og fremtidsrettede tjenester til innbyggerne i Lund kommune.

Eiendomsskatt

Eiendomsskatteloven lovhjemmelen for kommuners adgang til å skrive ut skatt på faste eiendommer. Lovverket endres løpende med endringer i bl.a. satser, grunnlag, skatteobjekter m.v. Eiendomsskatteloven fastsetter at det eksisterer en generell eiendomsskattesats som gjelder for alle faste eiendommer i kommunen. Lovverket åpner imidlertid opp for bruk av ulike satser mellom enkelte eiendomskategorier. Det mest vanlige er å fastsette en egen sats for boliger og fritidseiendommer. Kommunen kan altså selv bestemme om en ønsker å benytte en differensiert sats og om den differensierte satsen skal gi seg utslag i høyere eller lavere beskatning enn hva den generelle satsen legger opp til.

Lund kommune har etter innføringen av eiendomsskatt med 2 promille hatt en brutto inntekt på ca 6,6 millioner per år. Rådmannens forslag til budsjett innebærer en økning av den generelle satsen til 3 promille i 2020. Samtidig har rådmannen i sitt forslag lagt opp til bruk av differensiert sats på 2,4 promille for boliger og fritidseiendommer. I økonomiplanperioden holdes skattesatsen for boliger og fritidseiendommer fast på 2,4 promille, mens den generelle skattesatsen økes med 1 promille årlig. I budsjettåret 2023 vil den generelle skattesatsen (unntatt hus/hytter) være på 6 promille.

Det er verdt å merke seg at endringer i eiendomsskatteloven fra 2020 medfører en **reduksjon i inntektene fra eiendomsskatt på boliger og fritidseiendommer**. I 2019 utgjorde 1 promille i eiendomsskatt ca 3,3 millioner per år. Fra 2020 utgjør 1 promille i eiendomsskatt i underkant av 2,95 millioner per år. Hovedårsaken til denne reduksjonen kommer av nye krav til obligatoriske reduksjonsfaktorer for boliger og fritidseiendommer. Med bakgrunn i skjerpede krav til bruk av reduksjonsfaktorer for bolig og fritidseiendommer innebærer rådmannens forslag til budsjett en nedgang i eiendomsskatteinntektene fra boliger og fritidseiendommer til tross for at satsen er økt fra 2 til 2,4 promille.

Nettovirkningen i inntektene fra eiendomsskatt i 2020 sammenliknet med 2019 er på i underkant av 1,2 millioner i økte inntekter. For boliger og fritidseiendommer får vi en netto nedgang i skattebelastningen på ca TNOK 50. For de øvrige skattepliktige eiendommene får vi en økning på ca 1,25 millioner der mesteparten av økningen kommer fra eiendomsgruppen som tidligere ble definert som verker og bruk.

Slik rådmannen ser det vil en generell eiendomsskattesats på 3 promille og

differensiert sats for boliger og fritidseiendommer representere et moderat skattenivå sammenliknet med våre naboer og landet for øvrig. Siden innføringen i 2015 har eiendomsskattesatsen vært på lavest mulig nivå – 2 promille. Rådmannen vurderer eiendomsskatt som en god skatt i den betydning at det er en direkte sammenheng mellom befolkningens skattebyrde, og nivået på det kommunale tjenestetilbudet.

Dersom rådmannen ikke hadde lagt opp til de foreslåtte justeringene av skattesatsen i 2020 hadde etatene fått et økt innsparingsbehov på ca 1,9 millioner i tillegg til de innsparinger som rådmannen har innarbeidet i budsjettforslaget for 2020.

I forslag til statsbudsjett for 2020 kommer Lund kommune ut med en vekst i de frie inntektene (skatt og rammetilskudd) på 2,9 %. I statsbudsjettet forutsettes deflatorer å bli 3,1 %, fordelt med 3,6 % på lønn og 2,2 % på andre utgifter. Etatenes budsjettammer er i all hovedsak tilpasset dette. Lund kommune får ingen realvekst i de frie inntektene og opplever fremdeles stramme økonomiske rammer som medfører tøffe prioriteringer i 2020 og i årene fremover. Arbeidet med å balansere økonomien har hatt høy prioritet og oppleves som krevende.

Etatene inkludert LNU AS har meldt inn ønsker og behov for driftstiltak i 2020 med ca 17,1 millioner. Dette er summen av oppgaveendringer etc. som blir (delvis) kompensert i rammetilskuddet og reelt nye tiltak. Rådmannen har funnet rom for å legge inn noen av disse tiltakene i anbefalt budsjettforslag for 2020. Rådmannens prioriteringer i 2020 budsjettet fremgår under pkt. 16 og 17.

Rådmann
Siv Kristin Egenes

2 Etatenes driftsrammer

Etatenes rammer for 2020 bygger på opprinnelig budsjett for 2019. Ettersom 2019-budsjettet fra rådmannens side oppfattes som et ekspansivt budsjett må 2020 budsjettet slankes og tilpasses den økonomiske virkeligheten slik at etatenes drift blir bærekraftig. En videreføring av 2019 driften hensyntatt nye og helt nødvendige driftsbehov samt justert for lønns- og prisvekst ville gitt et netto driftsresultat i 2020 på minus 11-13 millioner. En videreføring av driften i 2019 inn i 2020 er på bakgrunn av dette ikke bærekraftig.

Etatene har fått kompensert for deflatorer (lønns- og prisstigning i kommunal sektor). Budsjetttrammene er økt med 3,6 % (lønn), og 2,2 (prisvekst). Det legges opp til at avgifter, gebyrer og betalingssetser økes med 3 %. Veksten i sum rammetilskudd og skatt fra 2019 til 2020 er langt lavere beløpsmessig enn hva kommunen selv må håndtere av pris og lønnsvekst i etatene. Dette medfører store utfordringer.

SENTRALADMINISTRASJONEN

Sentraladministrasjonen (SA) ledes av Espen Lindal som startet i stillingen som kommunalsjef for økonomi 1. mars 2019. Lindal kom til Lund kommune fra en stilling i det private næringsliv. De store budsjettområdene innenfor SA er IKT, kontroll/tilsyn, rådmannens stab og politisk aktivitet (inkl. ordfører).

I forbindelse med budsjettarbeidet for 2020 er samtlige etater gjennomgått for innsparingstiltak. SA er en relativt liten etat sammenliknet med OK og HO med et samlet budsjett på i underkant av 20 millioner. Mesteparten av budsjettet går til dekning av lønn til etatens ansatte samt godtgjørelse til ordfører, formannskap og kommunestyre.

Rådmannen foreslår i sitt budsjettforslag å kutte i underkant av TNOK 800 i SA.

Det er viktig å merke seg at nedskjæringene i SA kommer i tillegg til at man har vært svært restriktiv til finansieringen av nye tiltak. Rådmannen har utarbeidet en oversikt «ønsker og behov» som synliggjør etatenes innspill i budsjettarbeidet, hva som er tatt inn og hva som er tatt ut. Dette følger senere i budsjettdokumentet.

Bemannings situasjonen i sentraladministrasjonen samlet sett vurderes som stabil. Det er imidlertid lav overlappingsgrad innenfor de ulike fagområdene, noe som gjør etaten sårbar for oppsigelser og utskiftninger. Etaten arbeider med å øke overlappingsgraden slik at sårbarheten ved utskiftninger reduseres.

Bemanningen innenfor IKT området har i inneværende år til dels vært krevende. 1 april 2019 sluttet tidligere IKT sjef, Kenneth Gjesdal, i sin stilling. I den forbindelse ble det igangsatt en prosess for å finne kommunens første digitaliseringssjef. Det er til stor glede for Lund kommune at Olav Erlend Hegdal valgte å si ja til stillingen i august 2019. Hegdal startet i jobben allerede i september 2019 og er i gang med et viktig kartleggingsarbeid som del av digitaliseringsprosessene som kommunen står ovenfor fremover.

OPPVEKST OG KULTUR

Det er vedtatt en ny bemanningsnorm og pedagognorm for barnehage og skole. Bemanning og pedagognormen i barnehage vil føre til større kostnader i barnehagen, da staten ikke har fullfinansiert dette. Krav til økt pedagogtetthet i skolen er allerede oppfulgt i Lundskolen.

Regjeringen legger fortsatt opp til lokal beregning av tilskuddet til lokale barnehager. På grunn av færre barn i privat barnehage i

2019 vil etaten klare seg med de midlene en har, men dette kan endre seg i 2020. Denne usikkerheten må OK etaten leve med hvert år.

Innenfor spesialundervisning har kommunen store utfordringer. Mange flerspråklige/minoritetsspråklige barn er en utfordring for skolene i den forstand at det er krav om morsmåls og tospråklig undervisning. Dette er krevende særlig for Nygård barneskole.

Skolebyggene i Lund har behov for renovering og vedlikehold. Heskestad skule, Lund ungdomsskole og Nygård barneskole melder om utfordringer både i forhold til vanlige vedlikeholdsarbeid, plassproblematikk og renovering. Det er viktig at det prioriteres midler til vedlikehold i årene fremover slik at vedlikeholdsetterslepet ikke blir for stort.

Oppvekst og kulturetaten er opptatt av å forholde seg til de rammer som kommunestyret har gitt og å drive en forsvarlig drift ut i fra disse.

HELSE OG OMSORGETATEN

Helse og omsorgsetaten ledes av Lotti Løvhaug som startet i stillingen som kommunalsjef for helse og omsorg i juli i år. Løvhaug kom til Lund kommune fra helse og omsorgsetaten i Mandal kommune.

Helse og omsorg tjenesten i kommunen har gjennom samhandlingsreformen fått overført oppgaver og et økt ansvar for mennesker med komplekse og til dels uavklarte somatiske, psykiske og rusrelaterte utfordringer. Dette vil si at kommunen har fått flere utrednings-, behandlings- og oppfølgingsoppgaver som tidligere ble ivaretatt av spesialisthelsetjenesten.

Grunnlaget for god helse legges i barndommen. Utfordringen framover vil være å prioritere nok ressurser og riktig kompetanse i tidlig fase.

For å sikre et tjenestetilbud med sømløse overganger har kommunen valgt å sette fokus på helhet og samhandling. Tjenestene innen helse og omsorg må utvikles i retning av en mer tverrfaglig tjeneste, og de faglige ressursene må brukes mer målrettet gjennom en strukturert planlegging og oppfølging. Dette krever god ledelse og personell med god breddekompetanse.

Helse og omsorg har startet arbeidet med kvalitetsreformen "Leve hele livet". Målet med reformen er at alle eldre skal få bedre hjelp og støtte til å mestre livet. Leve hele livet skal handle om de grunnleggende tingene som oftest svikter i tilbudet til eldre: mat, aktivitet og fellesskap, helsehjelp og sammenheng i tjenestene. Gjennom denne reformen ønskes det å skape et mer aldersvennlig samfunn og finne nye løsninger.

Helse og omsorg har som formål å ta i bruk mer velferdsteknologi som en del av tjenestetilbudet. Teknologi kan gi enkeltmennesket mulighet til bedre å mestre eget liv. Dette vil kunne gi gevinster som økt trygghet, økt mestring, større frihet og selvstendighet for brukere og pårørende.

Behovet for personell i helse- og omsorgstjenestene vil øke i årene framover, samtidig som tilgjengeligheten på nødvendige fagpersoner antakelig reduseres. Videre er det viktig med brukermedvirkning og samarbeid med frivilligheten for å sikre kostnadseffektive og bærekraftige tjenester.

PLAN, NÆRING OG MILJØ

PNM-etatens administrasjon har i lenger tid en ingeniørstilling vakant. Dette er videreført i 2020 og økonomiplanperioden. Dette fører til merbelastning på de som er igjen, og kan til tider være en utfordring på noen av de områder vi skal håndtere; bl.a. miljøvern,

oppfølging på VA-siden, tilsyn med brannobjekter m.m.

Det er gjort forsøk på å selge de eldste kommunale boligene uten at dette har lyktes grunnet «dødt» marked i Lund. Utfordringen fremover er at flere boliger er såpass nedslitt at de trenger en større renovering. Det bør vurderes å selge unna spesielt rekkehusene på Lundestranda.

Kommunens vedlikeholdsbudsjetter har de senere årene vært for små til å ta igjen vedlikeholdsetterslepet innenfor bygninger og veier. Det har vært positivt de siste to år med ekstra bevilgninger hvor man har avsatt midler til maling av større bygg, samt ekstra midler til asfalt. Midler til dette er noe som bør føres videre i minst et par år til for å ta inn etterslepet.

På VAR-sektoren er det gjort svært mye bra i kommunen de senere år. Det meste av vann- og avløpsrør er renoverert både på Moi, Eik og Ualand. Det har vært en stor fordel at den vedtatte investeringsplanen for dette feltet er fulgt opp med bevilgninger. I 2019 er denne planen revidert, og det store spørsmålet fremover er om det vil bli krevd at det bygges renseanlegg på Moi.

Videre bør Moi vannverk utbedres med nytt UV-anlegg og anlegg som fjerner farge i vannet.

Totalt sett mener vi etaten blir drevet på en rasjonell og effektiv måte ved at oppgavene for det meste blir løst innenfor de vedtatte økonomiske rammer.

3 Overordnet målstyring

SEKTOROVERGRIPENDE

1. Finansielle måltall (handlingsregler)
2. Måltall for sykefraværet.
3. Rekruttere kvalifiserte medarbeidere i alle ledd.

Finansielle måltall

Lund kommune har definert følgende langsiktige finansielle handlingsregler som overordnede styringsparametere:

- mål for netto driftsresultat i prosent av sum driftsinntekter
- mål for størrelsen på kommunens disposisjonsfond i prosent av sum driftsinntekter
- mål for samlet netto lånegjeld i prosent av sum driftsinntekter

De finansielle handlingsreglene bærer preg av langsiktighet. Med dette menes at måltallene er retningsgivende og førende på lang sikt. Rådmannen mener at økonomiplanen skal bære preg av de finansielle handlingsreglene ved at disse søkes oppnådd. Handlingsreglene må imidlertid vurderes for realisme ut fra den totale økonomiske situasjonen kommunen befinner seg i og er således ikke av bindende karakter.

Mål for netto driftsresultat

Netto driftsresultat er et viktig nøkkeltall i kommunal sektor og er en god indikasjon på om kommunens drift er bærekraftig på lang sikt. Et positivt netto driftsresultat innebærer at kommunens inntekter overstiger utgiftene. Netto driftsresultat viser hvor mye som er igjen for å investere eller bygge opp reserver. Måltallene for hva som kan defineres som et bærekraftig netto driftsresultat varierer stort. Viktige vurderingskriterier i denne sammenheng er kommunens risikoprofil og

det ønskede nivået på kommunens bakhåndskapital.

Rådmannen anbefaler at Lund kommune slutter seg til fylkesmannens anbefaling om at netto driftsresultat på sikt bør tilpasses 1,75 % av brutto driftsinntekter for å sikre en sunn kommuneøkonomi.

Mål for disposisjonsfond

Disposisjonsfond eller frie fondsmidler er å betrakte som kommunens frie egenkapital. Det oppstår svært ofte utfordringer i løpet av budsjettåret som gir lavere inntekter/høyere utgifter enn forutsatt. Får å kunne takle slike uforutsette hendelser er det viktig at kommunen har en viss reserve i form av disposisjonsfond.

Størrelsen på kommunens disposisjonsfond må ses i sammenheng med kommunens evne til å tåle tap, risikoen for samt usikkerhetsmomenter i budsjetteringen av inntekter og utgifter. En del av risikobildet kan kommunen selv påvirke, for eksempel ved at kommunen ikke har vesentlige finansielle risikoer i form av plasseringer eller spekulative låneprodukter.

Kommunens evne til å tåle tap henger sammen med hvor stor innvirkning et uforutsett underskudd vil få i den løpende driften. Dersom kommunen har et solid disposisjonsfond vil konsekvensene av et uforutsett moderat underskudd kunne bli små. Underskuddet kan dekkes inn ved å tære på oppsparte fondsmidler.

Lund kommune er ikke eksponert for vesentlig finansiell risiko. Finansområdet er oversiktlig og består av ukompliserte innskudds- og låneforhold. Kommunesektoren generelt er på løpende basis utsatt for eksterne risikoer, for eksempel i form av nye lovpålagte oppgaver samt andre uforutsette hendelser som kommunen ikke kan styre over.

Det vil alltid være usikkerhetsmomenter i de kommunale budsjettene. Dette innebærer at man må sikre seg mot følgene av disse usikkerhetsmomentene ved å bygge opp reserver. Budsjettet for 2019 legger opp til at disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter ved utgangen av 2019 er på under 4%.

Rådmannen anbefaler at Lund kommune samlet sett, på sikt, bør etterstrebe å ha frie fondsmidler i størrelsesorden 7 % av sum driftsinntekter for å sikre en solid bufferkapital.

Mål for lånegjelden

Gjeldsveksten i kommunesektoren har de siste årene vært svært høy. Gjelden har økt raskere enn økningen i driftsinntektene, men totalbelastningen av økt gjeld har blitt kraftig motvirket av det lave rentenivået. Nå ser det imidlertid ut som om rentene har nådd et foreløpig bunnivå. Det høye gjeldsnivået har bidratt til at kommunesektoren øker sin sårbarhet i rentemarkedet og at en stadig høyere andel av driftsinntektene brukes til å dekke avdrag og rentekostnader på lånegjelden.

Den langsiktige gjelden er her definert som samlet langsiktig gjeld (ekskl. pensjonsforpliktelser) fratrukket totale utlån og ubrukte lånemidler. Dette betyr at gjeld med amortisering (staten dekker delvis renter/avdrag på gjelden) inngår i beløpet.

Flere kommuner praktiserer en gjeldspolitik som medfører at netto lånegjeld ikke skal overstige 75 % av brutto driftsinntekter. Dette er også i tråd med KS sine anbefalinger for en sunn og bærekraftig gjeldsutvikling. Rådmannen anbefaler at Lund kommune slutter seg til at netto lånegjeld ikke skal overstige 75 % av brutto driftsinntekter. Det understrekes at også dette måltallet er å anse som et langsiktig mål som ikke er å anse som bindende i det enkelte budsjettår.

Tall hentet fra SSB viser at Lund kommune i 2015 hadde en lånegjeld som skissert ovenfor på ca 59 % av sum driftsinntekter. Tall for 2018 viser et nivå på ca 71 %. Budsjett for 2019 viser at vi vil nærme oss ca 76 %. Det er viktig å understreke at tallene i årene 2019 og fremover innebærer en del forutsetninger, og således usikkerhet. Det forutsettes bl.a. at anslag på sum driftsinntekter treffer som budsjettet og at sum ubrukte lånemidler og utlån er lik nivået i 2018 (dvs. holdes konstant lik 2018 nivå). Endringer i disse tallstørrelsene vil påvirke måltallet. Således er tallet for 2018 det siste «sikre» tallet man har når budsjettet for 2020 vedtas. På bakgrunn av dette er det viktig å se utviklingen over tid sammenholdt med det ønskede investeringsnivået fremover.

Dersom man i økonomiplanperioden legger opp til netto låneopptak (budsjettet låneopptak fratrukket budsjettet avdrag) som er høyere enn veksten i sum driftsinntekter vil måltallet stige. Med bakgrunn i det anslåtte måltallet for 2019 ser at vi overstiger «maksgrensen» på 75 % av sum driftsinntekter.

Rådmannen anbefaler derfor at investeringstakten i årene fremover bremses kraftig ned til kun å omfatte helt nødvendige investeringstiltak.

Oppsummering finansielle måltall

Rådmannen mener at alle de 3 måltallene må ses i sammenheng der utviklingen i netto driftsresultat vil bli påvirket av utviklingen i lånegjelden, som igjen vil påvirke mulighetene for å avsette overskudd til disposisjonsfond.

Tilpasningen til et netto driftsresultat på 1,75 % av brutto driftsinntekter innebærer at den løpende driften må tas ned til et lavere nivå. For å unngå store driftsmessige konsekvenser på kort sikt må dette måltallet ses over en lengre tidsperiode. Rådmannen har i økonomiplanperioden lagt opp til positive

netto driftsresultat allerede fra 2021 og ut økonomiplanperioden. Det budsjetterte nivået på netto driftsresultat er imidlertid lavere enn 1,75 % og har sin årsak i at driften må tilpasses over tid. Den økonomiske politikken fremover vil ha stor innvirkning på om måltallet på sikt vil kunne oppfylles. Rådmannen legger imidlertid opp til nøktern drift der man kontinuerlig arbeider med effektivisering og innsparingstiltak for at måltallet på sikt skal nås.

Måltallet for disposisjonsfondet må ses i sammenheng med netto driftsresultat og vil årlig bygges opp dersom netto driftsresultat er positivt (forutsatt at et evt. overskudd avsettes til disposisjonsfond).

Måltallet for gjeldsutviklingen må også ha en langsiktig horisont. Rådmannen anbefaler imidlertid at man umiddelbart, fra og med 2020 nedskalere investeringsbudsjettet til kun å omfatte helt nødvendige investeringer. Des lavere låneopptak kommunen legger opp til, des mindre andel av driftsbudsjettet vil gå til å dekke avdrag og rentekostnader.

Måltall for sykefravær

Sykefraværet var ved utgangen av august 2019 på 6,48 %, mot 6,39 % på samme tid i fjor. Sykefraværet er stabilt, men høyere enn kommunens målsetting på maks 5,75 % samlet for hele kommunen. Alle etater arbeider løpende med forebyggende tiltak og oppfølging av de sykemeldte slik at de kommer raskt tilbake i jobb.

Sykefraværet i HO er på i overkant av 9 % og skyldes høyt fravær innenfor Haukland bofellesskap, helseavdelingen og kjøkken/vaskeri. Kommunalsjef for HO, Lotti Løvhaug, arbeider med tiltak som kan bidra til en reduksjon i sykefraværet i etaten.

Sykefraværet innenfor OK etaten er på samlet 4,3% mens tilsvarende tall for PNM og SA er på hhv. 3,4% og 2%.

Mål for rekruttering

Lund kommune arbeider løpende med å rekruttere kvalifiserte medarbeidere i alle ledd. Etatene opplever til dels at dette er en utfordring. Årsaken til dette er etter rådmannens oppfatning sammensatt. Lund kommunes konkurransekraft oppleves som middels dårlig som en følge av begrensede økonomiske ressurser samt små fagmiljøer. Rådmannen er imidlertid av den oppfatning av at man på generell basis klarer å tiltrekke seg flinke fagfolk, men at dette kan ta noe tid. Etatene arbeider løpende (etter behov) med kompetanseutvikling hos de ansatte i form av kursing og opplæring.

3.1 ETATSVIS MÅLSTYRING

Sentraladministrasjonen

1. Kommunen skal ha en oppdatert og effektiv kommunikasjonsplattform som gjør det enkelt for innbyggerne å etablere kontakt og kommunisere med kommunen.
2. Kommunens dataløsninger skal være fremtidsrettede og oppdaterte der økt bruk av digitale løsninger står i fokus.

Oppdatert kommunikasjonsplattform

Lund kommune arbeider løpende med forbedringer og fornyelser av kommunikasjonsystemene. Kommunen har bl.a. en egen facebookside som brukes aktivt til informasjonsdeling sammen med kommunens egen hjemmeside. Kommunen har også nedsatt en egen arbeidsgruppe som skal utrede mulige endringer i kundemottaksrollen. Dette som en del av det løpende arbeidet med å sikre at kommunen møter innbyggernes behov på en mest mulig effektiv og brukervennlig måte.

Fremtidsrettede dataløsninger

IKT avdelingen skal involveres i alle

anskaffelser av datasystemer for å sikre at de systemene som anskaffes er fremtidsrettede og oppdaterte. Dette er forankret i kommunens innkjøpsreglement.

Sentraladministrasjonen har satt i gang et prosjekt innenfor digitalisering der siktemålet er å avdekke områder der vi kan effektivisere og øke produktiviteten ved bruk av digitale verktøy. IKT avdelingen arbeider sammen med rådmannen og kommunalsjef økonomi med å kartlegge hvilke anskaffelser som evt. bør prioriteres for å sikre at kommunen drives på en effektiv og fremtidsrettet måte innenfor dataløsninger.

Som en del av dette prosjektet er det høsten 2019 besluttet at kommunen skal gå til innkjøp av et kvalitetssystem som heter Compilo. Systemet kan benyttes innenfor flere områder, bl.a. som avvikssystem og struktureringssystem der alle planer, instruksjer, prosedyrer og retningslinjer samles og gjøres lett tilgjengelig for kommunens ansatte.

I investeringsbudsjettet for 2020 er det lagt inn en ramme på TNOK 500 for slike anskaffelser for å sikre at arbeidet som nå er igangsatt har budsjettmessig dekning dersom arbeidet resulterer i at det må investeres i nye fremtidsrettede IKT løsninger. Det er viktig å presisere at denne typen investeringer er ment å gi besparelser på sikt i form av enklere og mer effektivt organiserte arbeidsprosesser.

Oppvekst og kulturetaten

1. Kvalitet i grunnskolen:

- Hver enkelt elev skal ha fremgang i løpet av skoletiden sin bl.a. målt gjennom kartlegging, nasjonale prøver på 5., 8. trinn og avgangseksamen.
- Alle skoler skal sikres rekruttering av kvalifiserte lærer og kommune skal satse på videre og etterutdanning.
- Skolene må dokumentere trivsel/godt læringsmiljø i Lund basert på tall fra lokale/sentrale elevundersøkelser (90 % eller bedre)
- Lundskolene fortsetter arbeidet med å bli dysleksivennlig skole.

2. Kvalitet i barnehagene:

- Barnehagene fortsetter med utviklingssatsingen i samarbeid med UIS og UDIR gjennom læringsmiljøprosjektet, der målet er at alle ansatte, foresatte og barn involveres i barnehagene i Lund. I dag er alle ansatte med på fagdage, mens Heskestad barnehage får direkte veiledning i virksomheten sin.

3. Digitale verktøy:

- Samtlige skoler skal melde om velfungerende digitale nettverk og dataverktøy.
- Lund kommune skal ha tilstrekkelig kompetanse og kapasitet til å bistå avdelingene uten at det oppstår lange ventelister.

4. Lund kino:

- Besøkstallet skal være på minst 5.000
- Det skal settes opp flere barne/familieforestillinger i løpet av året.

5. Lund Kulturskole:

- Kulturskolen skal gi 25 % av grunnskoleelevene i kulturskolen et tilbud i 2020.

6. Lund folkebibliotek:

- Biblioteket opprettholder utlånstallet på 34.000 og besøkstallet på 19.000.
- Biblioteket vil arrangere minst to arrangement rettet mot barn og unge i 2019

7. Sette fokus på økt fysisk aktivitet blant befolkningen

8. Oppfølging av «Handlingsplan for frivillighet i Lund.

Kommentarer:

Besøkstallet ved kinoen har gått noe ned fra 2018 som i resten av landet. Endelige tall kommenteres i årsmeldingen for 2019. En årsak til nedgangen kan være at det ikke har vært noen store norske filmer i løpet av året. Vi har hatt to barne/familieforestillinger hver uke i løpet av året.

Besøks og utlånstallet ved biblioteket ser ut til å øke og nå målsettingen i 2019. Biblioteket har hatt mange arrangement rettet mot barn og unge i 2019 og det er mange som benytter seg av disse arrangementene.

Kulturskolen gir stadig tilbud til nye elever i dette skoleåret. Kulturskolen jobber kontinuerlig med å få flere elever på de disiplinene de har ledig kapasitet på. Det er p.t. ingen venteliste.

I grunnskolen er det i år 1,69 årsverk undervisningspersonell som er ukvalifiserte. (mot 2,67 årsverk i fjor) Det er 5 lærere som tar videreutdanning dette skoleåret og en skoleleder som tar rektorskolen. Resultater for skolene kommer frem i "Tilstandsrapport for skolene". Det er færre utfordringer i forhold til velfungerende nettverk, IKT avdelingen har blitt styrket med en person. Skolene har investert i nytt digitalt utstyr som skal innføres i løpet av en treårs periode slik at Lund skolen oppnår kunnskapsløftets mål om digital læring i alle fag. Chromebooksatsingen i Lundskolen

er nå inne i sitt andre år og er svært motiverende for elevene men også krevende for skolen å innføre i forhold til hvordan undervisningen må tilrettelegges på andre og nye måter.

Heskestad barnehage er med i et nytt nasjonalt læringsmiljøprosjekt sammen med skolene i Lund støttet av UIS og UDIR (Utdanningsdirektoratet). Alle barnehagene i Lund deltar på felles fagdager i regi av dette prosjektet. Kommunen håper at prosjektet etterhvert vil involvere alle barnehagene i Lund i forhold til veiledning. Det er søkt egne midler til dette.

For å sette fokus på fysisk aktivitet, kan det nevnes at kommunen legger til rette for mange ulike aktiviteter. Eksempler på dette er kart og merking av toppturer, arrangement sammen med Dalane friluftsråd, tilrettelegging for båtliv med nye brygger, arrangement med vekt på god folkehelse med støtte fra Nor-Dan kulturfond og andre kommunal midler.

Gjennom folkehelsemidler støtter kommunen mange ulike arrangement og kurs som skaper økt fysisk aktivitet i Lund. Lundbadet samarbeider med ulike lag og foreninger for å gi innbyggerne et godt tilbud for å være i fysisk aktivitet. Lundbadet har hatt svært gode besøkstall våren 2019.

Handlingsplanen for frivillighet foreslår mange ulike tiltak som kommunen og kulturetaten følger opp årlig.

HELSE OG OMSORGSETATEN:

1. Helsestasjon

Barne- og familietjenester, helsestasjon og skolehelsetjenesten har ansvar for det forebyggende og helsefremmende arbeidet. Helsestasjonen har som mål å arbeide

for god fysisk og psykisk helse hos barn/ungdom i samarbeid med foreldrene.

2. Haukland bo og avlastning

Ansvar for avlastningstilbud og miljøtjenester i boliger med døgnbemanning til funksjonshemmede. For hver beboer/bruker utarbeides plan for tilbud og tiltak i samråd med brukeren og foresatte. Tjenesten tilpasses ut fra behov, interesser og ressurser.

3. Sykehjem

Omfatter sykehjem med 25 langtidsplasser, 2 korttidsplasser og 1 avlastningsplass. I tillegg er det 1 lindrende og 1 kommunal øyeblikkelig seng. Gjennom livsgledearbeidet lages rutiner og rytmer i hverdagen på sykehjemmet som gjør det enklere å tilfredsstille de kulturelle, åndelige og sosiale behovene til hver enkelt beboer.

4. Hjemmetjeneste

Omfatter hjemmesykepleie, hjemmehjelp, praktisk bistand og hjelpemidler. Enheten har også ansvaret for dagsenteret og Hagestua. Hjemmetjenesten har innført helhetlig pasientforløp "hva er viktig for deg?" og planlegger å innføre "Livsglede for eldre" overfor hjemmeboende i samråd med frivillige. Fokus for at flere kan bo lengst mulig i egen bolig og hverdagsmestring.

5. Psykisk helse

Enheten har et stort mangfold av brukere med mer sammensatte diagnoser og hjelpebehov. Det er flere brukere som har utfordringer med rus, mestring av livet og/eller psykiske

lidelser. Tjenesten skal sikre forsvarlig helsehjelp til brukeren.

6. Kjøkken

Omsorgssenterets kjøkken produserer rundt 100 middager daglig som inntas på sykehjemmet, i kantina eller kjøres ut til hjemmeboende. Tjenesten skal sikre systematisk ernæringsarbeid, god variasjon og valgfrihet i menyen, mat etter årstidene.

7. Helseavdeling

Består av offentlig legetjeneste, Lund legekontor, fysio- og ergoterapeuter og asylkoordinator. Tjenestene skal være samordnet, tilgjengelige og tilpasset til innbyggere.

8. NAV:

Ansvar for gode tjenester for brukerne i hele kommunen. Flere i arbeid og aktivitet og færre på stønad. Rettsikkerhet for innbyggerne, sikre enhetlig forvaltningspraksis. Spesiell innsatts mot ungdom, flyktninger og personer med helsemessige begrensinger.

9. Dalane barnevern

Interkommunale barnevern har ansvar for å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid. Samt bidra til at barn og unge får trygge oppvekstvilkår.

PLAN, NÆRING OG MILJØETATEN:

1. Det kommunale drikkevannet skal til enhver tid være hygienisk betryggende.
2. Det skal til enhver tid være ledige byggeklare boligtomter på Moi, Eik og Ualand.
3. Det skal til enhver tid være ledige byggeklare næringsstomter i kommunen.

Disse målsettingene er politisk vedtatte mål for PNM etaten, og kommunalsjef for PNM, John Skåland, vurderer måltallene som oppnådd i 2019.

Det er likevel en utfordring med drikkevannskvaliteten på Moi, noe som også blir gjenspeilet i forslag til budsjett for 2020 hvor utbedringer ved Moi vannverk er lagt inn.

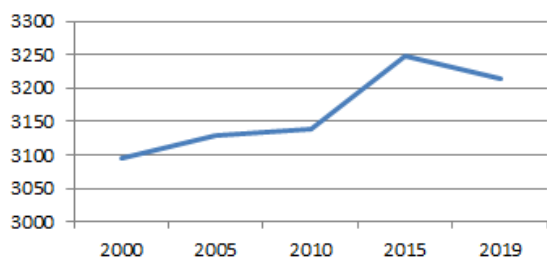
Det er også lite næringsstomter igjen på Holamoen, så det trengs en satsing på dette feltet. Det ligger til rette for å klargjøre større næringsarealer på Ualand i tråd med kommuneplanen.

Selv om det i Lund er mange hus/leiligheter til salgs, er det etterspørsel etter kommunale "frie" tomter for eneboliger. Utvidelse av byggefeltet på Lundestranda er under planlegging, men det bør også planlegges tomter på andre attraktive steder. Det er ledige byggeklare boligtomter i alle 3 sentrene i kommunen og det er ledige byggeklare næringsstomter i Lund.

4 Innbyggerstatistikk

Tall fra SSB viser at innbyggertallet i Lund kommune har økt fra 3096 personer i år 2000 til 3213 personer pr 2. kvartal 2019. Dette representerer en innbyggervekst fra år 2000 til 2019 på ca 3,7%.

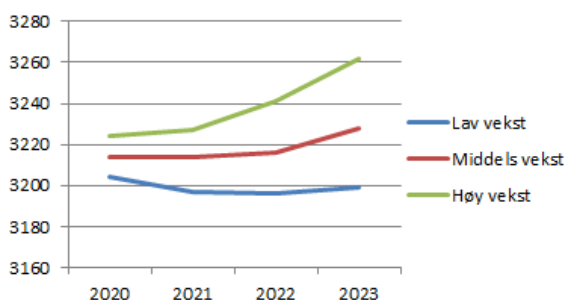
Befolkningsutvikling i Lund kommune fra år 2000 frem til 2019 (kilde: SSB)

Tall for Rogaland fylke i samme tidsperiode gir en vekst i innbyggertall på i 27,5%. I Dalaneregionen ser vi at tilsvarende tall for Eigersund er på 1,2%, Bjerkreim 14,2% og Sokndal -1,5%. Sammenliknet med kommunene i Dalaneregionen har Lund kommune hatt nest størst vekst i perioden.

Prognoser fra SSB viser at innbyggertallet i Lund vil ligge stabilt i årene 2020-2022 for deretter å få en økning i 2023 (økonomiplanperioden) forutsatt at en legger til grunn hovedalternativet, dvs. middels nasjonal vekst.

Befolkningsframskriving på kort sikt med ulike vekstanslag (kilde: SSB)

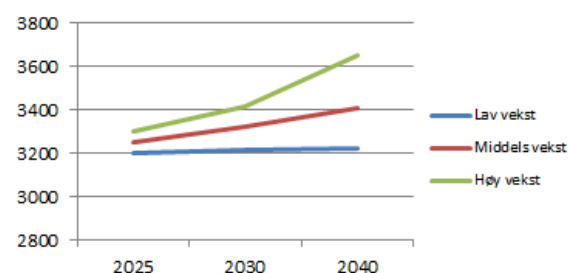
Dagens grense for å kvalifisere for småkommunetillegg (ekstra rammetilskudd til kommuner med lavt innbyggertall) i

inntektssystemet er på 3200 innbyggere målt ved folketall pr. 1.1. året før budsjettåret. Dvs, dersom Lund kommune skal kunne få småkommunetillegg i 2021 må folketallet i Lund være på under 3200 innbyggere pr 1.1.2020.

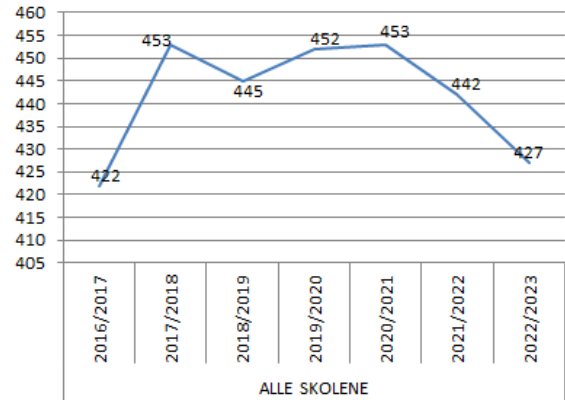
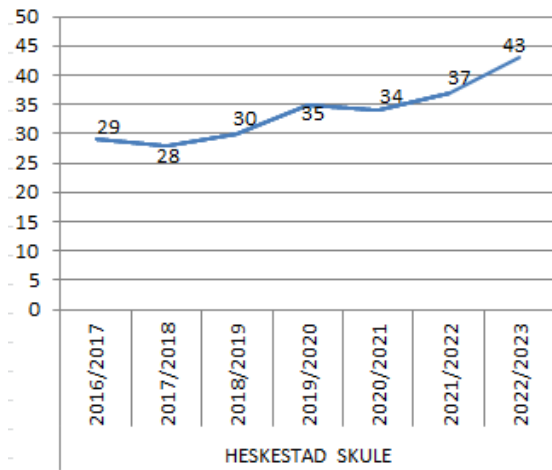
Legger vil til grunn det lave vekstanslaget vil innbyggertallet i Lund være under 3200 innbyggere i 2021, som da vil kunne kvalifisere for småkommunetillegg i 2022 forutsatt ingen endringer i inntektssystemet. Det er med andre ord, ut fra SSB sine prognoser, lite sannsynlig at Lund kommune vil få småkommunetilskudd etter dagens inntektssystem.

Av figuren nedenfor ser man de 3 ulike vekstalternativer (lav, middels og høy vekst) i årene 2025, 2030 og 2040.

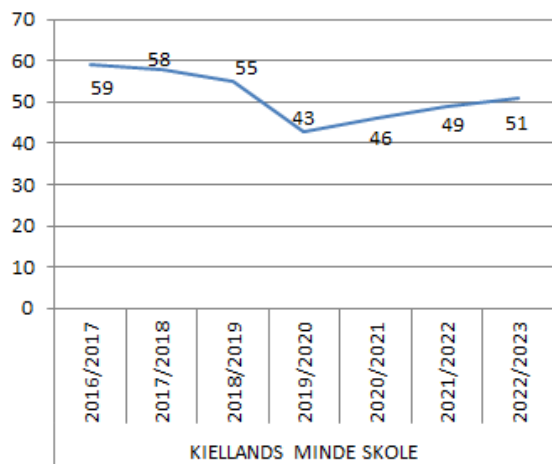
Befolkningsframskriving på lang sikt med ulike vekstanslag (kilde: SSB)

Tall hentet fra GSI (grunnskolen informasjonssystem) viser antall barn i alderen 6-15 år (skolebarn):

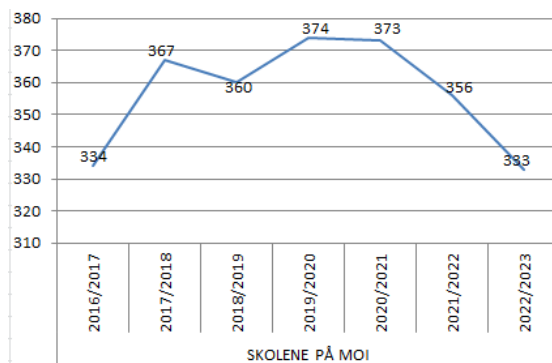

Av figurene ser vi at antall skolebarn på både Heskestad skole og Kiellands Minde skole vil øke i årene fremover. Skolene på Moi vil få en nedgang fra toppunkt i 2019/2020 på 374 elever til 333 elever i 2022/2023.

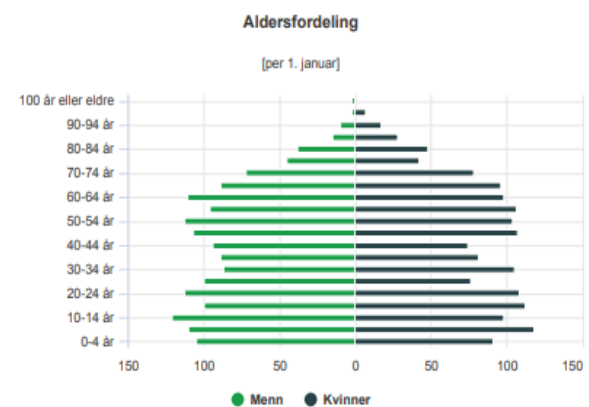
Samlet sett vil antall skolebarn i Lund kommune, ut fra de prognosene som foreligger, gå fra 453 elever i 2020/2021 til 427 elever i 2022/2023.

Utviklingen foreller oss at befolkningsveksten for personer i skolealder er negativ samlet sett i økonomiplanperioden.

Aldersfordelingen i Lund blant innbyggerne er i 2019 i hht. figuren nedenfor. Av figuren ser vi at de største aldersgruppene er i alderen 0-20 år og 50-65 år.

Aldersfordeling i Lund per januar 2019

Gilde: Befolkning, Statistisk sentralbyrå

SSB sin framskrivning av innbyggernes sammensetning viser at aldersgruppen 0-15 år vil oppleve en negativ vekst på ca -4% frem til år 2030. Aldersgruppen 67+ vil etter SSB sine prognoser ha en positiv vekst på over 30 % i samme periode. Dersom denne utviklingen slår til vil det gradvis, fra år til år, gi seg utslag i økte utgifter innenfor bl.a. eldreomsorgen.

Kommunen mottar ekstra overføringer over rammetilskuddet (som del av utgiftsutjevningen) for innbyggere over 90 år. Dette er den gruppen som utfordrer kommunens tjenestetilbud mest samtidig som det gir store utslag på kommunens inntekter. Lund har pr. 1.1.2018 43 innbyggere over 90 år. Pr 1.6.2019 er tallet på 38. Etter SSB sine framskrivninger, vil antall innbyggere i denne

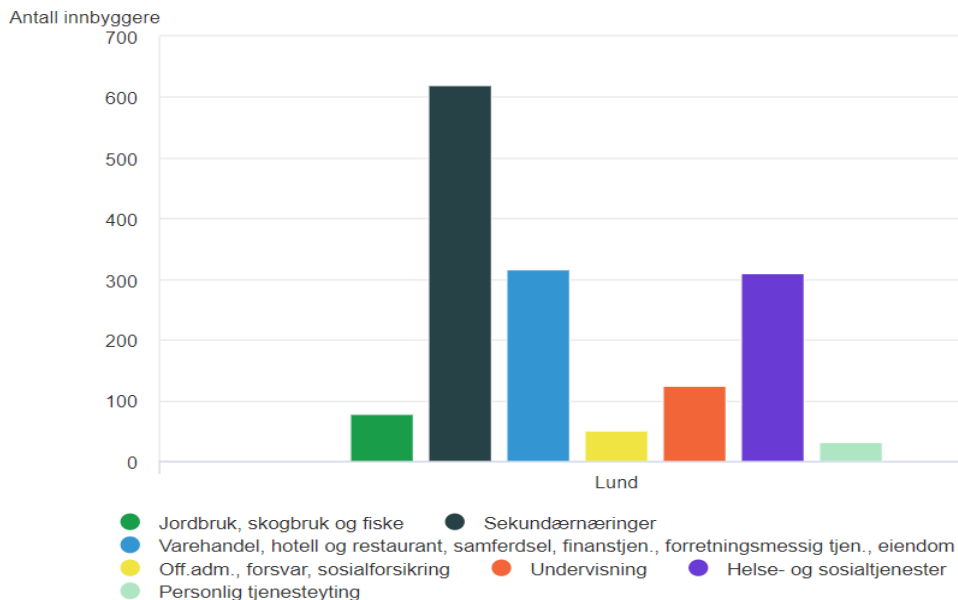
aldersgruppen gå noe tilbake de neste årene for så å øke i Lund.

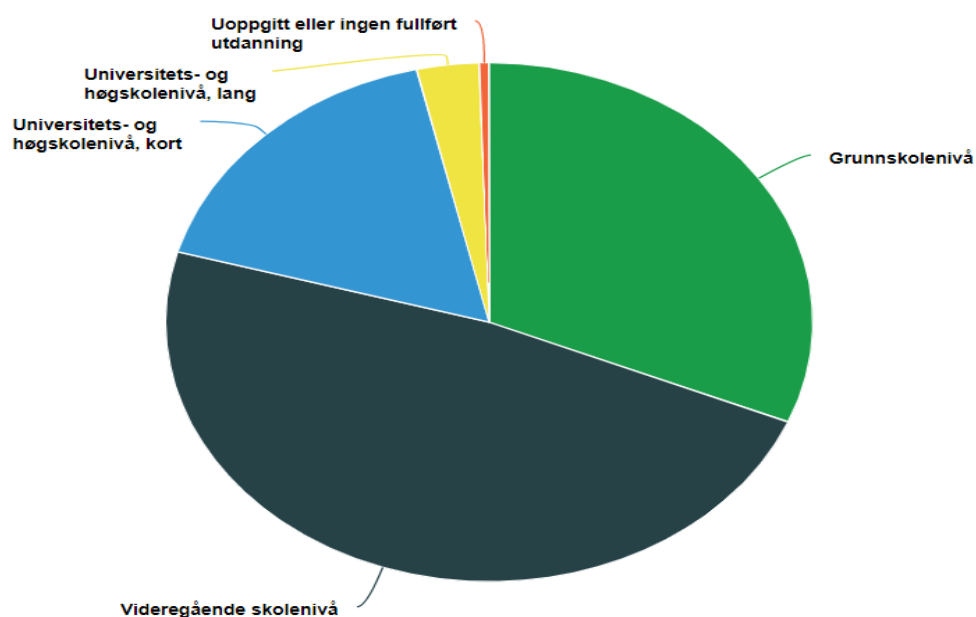
Den demografiske sammensetningen blant kommunens innbyggere har stor betydning for rammeoverføringene. Kommunen mottar høyere overføringer for barn og eldre. Dersom andelen barn går ned samtidig med en nedgang i antall eldre over 90 år vil dette gi seg utslag i rammeoverføringene. Det vil selvsagt også gi seg utslag i lavere utgifter for kommunen, men netto har kommunen kommet positivt ut.

Kommunen kan ikke direkte påvirke den demografiske sammensetningen blant innbyggerne, men kan indirekte gjennom godt folkehelsearbeid og utviklingsarbeid bidra til økt levealder og attraktivitet.

Arbeid og utdanning

Mesteparten av innbyggerne i Lund kommune har utdanning på grunnskole og videregående nivå og arbeider i stor grad innenfor sekundærnæringene og varehandelsbedrifter. Nedenfor følger oversikt fra SSB over utdanningsnivået og hva innbyggerne i Lund kommune arbeider med.

5 KOSTRA nøkkeltall 2018

Finansielle nøkkeltall	Lund	Sokndal	Flekkfjord	Eigersund	Bjerkreim	KG02	Landet
Netto driftresultat i prosent av brutto driftsinntekter	-2,5	3,1	2,7	-0,3	2,7	1,9	2,2
Årets mindre/merforbruk i driftsregnskapet i prosent av brutto driftsinntekter	0	2,5	1,4	0,1	0,9	1,8	1,2
Arbeidskapital ex. premieavvik i prosent av brutto driftsinntekter	24,2	46,3	16,5	20,5	26	19,5	21,8
Netto renteesponering i prosent av brutto driftsinntekter	25,3	34,6	44	18,9	-4,3	40	42,3
Langsiktig gjeld ex pensjonsforpliktelser i prosent av brutto driftsinntekter	92,7	93,3	87,1	91,4	55	95,2	105,6
Frie inntekter per innbygger (kr)	60 650	62 438	59 172	54 185	61 657	62 753	55 124
Fri egenkapital drift i prosent av brutto driftsinntekter	7,5	13,2	8,4	13,6	12,8	9,1	11,2
Brutto investeringsutgifter i prosent av brutto driftsinntekter	16	4,6	10,1	18	10,3	11,5	15,2
Egenfinansiering av investeringene i prosent av totale brutto investeringer	36,9	28,4	62	22,8	8,8	23,2	25,8

Kommunens driftsresultat i 2016 og 2017 var positive, men i 2018 fikk vi et negativt netto driftsresultat med ca 2,5 %. 2019 budsjettet innebærer et budsjettert negativt netto driftsresultat i størrelsesorden 2018 resultatet, dvs. på minus 2-3%.

Samlet hadde etatenes drift i 2018 et mindreforbruk på 2,7 millioner kroner i forhold til budsjett. Lavere lønnskostnader enn budsjettert i samtlige etater og større overføringer via refusjoner fra stat, kommune og andre er årsaken til etatenes mindreforbruk i 2018. Sentrale budsjettposter ble imidlertid lavere enn budsjettert og medførte at brutto driftsresultat i 2018 ble på minus 15,2 millioner mot budsjettert minus på 10,9 millioner. I tillegg ble netto finanskostnader over 2 millioner

høyere enn budsjettet som da medførte at netto driftsresultat for 2018 endte på minus 7 millioner tilsvarende ca -2,5 %.

Kommunen har fortsatt god likviditet (arbeidskapital) og de frie inntekter er på et middels nivå i sammenligningsgruppen, men lavere enn KG02 som består av sammenliknbare kommuner ut fra størrelse, sammensetning etc. Likviditeten i kommunen styres tilfredsstillende der låneopptak til årets investeringer bes utbetalt etter behov (i hovedsak i midten av året). Dette medfører noe lavere finanskostnader på det enkelte lån.

Utgiftene til barnehagene (tabell neste side) i Lund ligger over gjennomsnittet i (kommunegruppe 2) KG 02, men lavere enn de øvrige dalane-kommunene. Av tabellen ser vi at skolestrukturen i Lund kommune er kostnadskreven og på nivå med Eigersund i kr per innbygger. Sammenlikner vi Lund med Sokndal og Bjerkreim som er kommuner med noenlunde likt innbyggertall som i Lund, ser vi at driftsutgiftene til grunnskolesektoren i Lund er svært kostnadskreven. Sokndal har kun 1 skole fordelt på barne og ungdomsskole. Kostnadsnivået i Lund ligger også betydelig høyere enn i KG 02.

Netto driftsutgifter innen pleie og omsorg ligger under gjennomsnittet for vår kommunegruppe, men høyere i forhold til nabokommunene Eigersund og Bjerkreim. Vi ligger lavere enn Sokndal som skiller seg ut med driftsutgifter på nivå med gjennomsnittet i KG 02. Ser vi på utgiftene innen pleie og omsorg i prosent av samlede utgifter ser vi at Lund kommer ut godt under snitt i KG 02 og nest lavest blant Dalane kommunene.

Utvalgte nøkkeltakk KOSTRA 2018

Prioritering driftsutgifter	Lund	Sokndal	Eigersund	Bjerkreim	KG02
Netto driftsutgifter barnehage per innbygger	8 660	9 411	10 036	10 271	8 041
Netto driftsutgifter til grunnskolesektor, per innbygger	19 253	15 755	16 017	19 255	16 036
Netto driftsutgifter til helse og omsorg per innbygger	24 491	27 606	24 205	19 657	27 681
Netto driftsutgifter til helse og omsorg i prosent av kommunens samlede utgifter	34,8	40,4	35,4	29,7	39,6
Netto driftsutgifter til administrasjon i prosent av kommunens samlede utgifter	7,1	7,9	5,0	9,5	7,9
Netto driftsutgifter til sosialsektoren per innbygger	2 142	2 038	3 303	1 760	3 020
Netto driftsutgifter til barnevern per innbygger	2 780	2 266	2 996	1 422	2 369
Netto driftsutgifter til kultursektoren per innbygger	4 294	2 193	2 992	1 348	2 408

Utgifter til administrasjon skiller seg positivt ut for Lund kommune sammenliknet med snitt i KG 02 og de øvrige Dalane kommunene, unntatt Eigersund. Administrasjonsutgiftene utgjorde i 2015 ca 7 % mens tilsvarende tall for 2018 er 7,1 %, dvs. omtrent uendret i prosent av samlede utgifter fra 2015. Sammenliknet med Sokndal og Bjerkreim har Lund kommune en effektiv administrasjon. Utgiftene til administrasjon i Sokndal og Bjerkreim er i 2018 på hhv. 7,9 % og 9,5 %.

Netto driftsutgifter til sosialsektoren per innbygger er lavere enn snitt i KG 02, men høyere enn Sokndal og Bjerkreim. For barnevernet viser tallene at utgiftene til barnevern er høye i Lund der vi ligger nest høyest blant Dalane kommunene og klart høyere enn KG 02.

Lund kommune skiller seg kraftig ut innenfor kultursektoren der netto driftsutgifter per innbygger er

betydelig høyere enn samtlige av de andre Dalane kommunene og KG 02. Nivået i Lund er nesten dobbelt så høyt som i Sokndal, over 3 ganger så høyt som nivået i Bjerkreim og nesten 50 % høyere enn nivået i Eigersund.

På et overordnet nivå ser vi av tabellen nedenfor at Lund kommune generelt er dyr å drifte der brutto driftsutgifter per innbygger er høyest blant dalane-kommunene. Sammenliknet med Sokndal ser vi at brutto driftsinntekter er betydelig lavere i Lund enn i Sokndal. Sammenholdt med Sokndal kommer Lund dårligere ut i begge ender, dvs. på både inntekts- og utgiftssiden. Det er imidlertid viktig å presisere at eiendomsskatteinntektene i Sokndal er betydelig høyere per innbygger enn i Lund.

Lund kommune kommer for 2018 ut med lavest eiendomsskatteinntekter per innbygger av samtlige kommuner i Dalane-regionen. Langsiktig gjeld per innbygger i Lund er under snitt for KG 02 og lavere enn Sokndal, men høyere enn Eigersund og Bjerkreim. Nivået på kommunens langsiktige gjeld er per 2018 moderat. Rådmannens bekymring ligger imidlertid på den store økningen som har vært de siste årene, fra kr 64 195 per innbygger i 2015 til kr 81 592 per innbygger i 2018. Dette representerer en økning siden 2015 på i overkant av 27%. (*eksklusive pensjonsforpliktelser, ikke justert for utlån og ubrukte lånemidler).

Samlet alle etater 2018	Lund	Sokndal	Eigersund	Bjerkreim	KG 02
Brutto driftsutgifter per innbygger	92 589	89 931	89 939	81 891	100 897
Langsiktig gjeld per innbygger*	81 592	85 634	80 146	44 675	97 275
Brutto driftsinntekter per innbyg	87 993	91 766	87 644	81 237	102 146
Eiendomsskatt totalt per innbyg	2 054	5 841	4 015	2 647	3 495

6 Selvkostberegning

Definisjon på selvkost er den merkostnad kommunen påføres ved å produsere en bestemt vare eller tjeneste.

Kommunen kan kreve å få dekket sine utgifter med å levere viktige tjenester der selvkost setter den øvre ramme for brukerbetalingen. Dette er hjemlet i forskrift og det er gitt retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale tjenester. I den nye kommuneloven er det inntatt en ny bestemmelse om prinsipper for beregning av selvkost.

Selvkost kan/skal beregnes av:

Renovasjon der selvkost skal danne grunnlag for innbyggernes brukerbetaling. Interkommunalt Renovasjonsselskap IKS utfører i dag denne tjenesten for Lund kommune og krever inn avgift etter selvkostprinsippet.

Vann og avløp. Utgangspunktet for loven og forskriften er at brukerne av tjenesten i kommunen bør bære kostnadene forbundet med tjenestene. Kommunen er imidlertid ikke pålagt full kostnadsdekning.

For Plan og byggesaksbehandling, Kart og oppdelingsforretning og feietjeneste kan brukerbetaling maksimalt dekke selvkost.

Øvrige tjenester der selvkostberegninger kan være aktuelt:

1. Kommunale boliger
2. Pleie- og omsorgstjenester
3. Skolefritidsordningen

Selvkostberegningen splittes i tre delkomponenter, **kjerneprodukt, tilleggstjenester og støttefunksjoner:**

Kostnadene ved bruk av **kjerneprodukt** er innsatsfaktorene av lønnskostnader, øvrige driftskostnader, inkludert betaling til private for utførte tjenester, og kapitalkostnader

(avskrivninger og finanskostnader) for bruk av egne anleggsmidler.

Konkrete eksempler på **tilleggstjenester** er ledelse og organisering av enkelttjenester, saksbehandling og kundekontakt, fakturering og regnskap for tjenesteenheten samt øvrig kontorstøtte.

Støttefunksjoner angir aktiviteter som er pålagt eller på annen måte vil være nødvendig for kommunen som helhet slik som personalkontor, bedriftshelsetjeneste, den øverste politiske og administrative ledelse mv.

Ved utgangen av 2017 var det innbetalt for mye i vannavgift. Regelverket sier at disse pengene skal tilbakeføres abonnentene i løpet av en 5 årsperiode. Vannavgiften ble på bakgrunn av dette ikke økt i 2019 budsjettet.

Rådmannen foreslår i budsjettet for 2020 at samtlige kommunale avgifter økes med 3 % for 2020.

Kommunen står ovenfor en stor utbygging av vannverkene i kommunen med bakgrunn i statlige føringer. Det er derfor stor sannsynlighet at vann og avløpsavgiftene må økes i årene fremover.

Rådmannen legger til grunn at investeringer i VA-sektoren finansieres etter selvkostprinsippet som innebærer at avskrivning og kalkulatorisk renter av investeringskostnadene dekkes ved tilsvarende økning av avgiftene.

7 Frie inntekter

Skatt og rammetilskudd blir omtalt som kommunens frie inntekter. I tillegg kan andre ikke øremerkede statlige tilskudd brukes fritt i driftsformål. I statsbudsjettet for 2020 er veksten i de frie inntektene for Lund kommune anslått til 2,9 %.

Lund kommune har sendt faktura på eiendomsskatt på ca kroner 6,6 millioner i 2019. Disse fordeler seg på 4,1 på bolig og fritidseiendom, samt 2,5 på øvrige skattepliktige eiendommer. Rådmannens budsjettforslag for 2020 innebærer en nedgang samlet sett for hus/hytter og en økning for alle andre skattepliktige eiendommer.

Skatt og rammetilskudd

Prognosemodellen foreligger i en illustrasjonsmodell for "grønt hefte", dvs. identisk med Regjeringens anslag. Skatt og rammetilskudd er beregnet ut fra KS sin prognosemodell.

Inntekter fra skatt og rammetilskudd må sees i sammenheng, siden skatteinntektene påvirker rammetilskuddet via inntektsutjevningen. Lund kommune sine skatteinntekter ligger ca 80 % av landsgjennomsnittet og medfører at skatteinngangen løftes til 94 % av landsgjennomsnittet i inntektsutjevningen.

SKATT

Mens rammetilskuddet er et fastsatt beløp, er skatteinntektene et anslag som vil endre seg i løpet av året. Endringene er imidlertid som regel av relativt beskjeden karakter. Det er tradisjon i Lund kommune å budsjettere skatteinntektene i.h.t departementets anslag i statsbudsjettet. Prognosen for Lund kommunes skatteinntekter for 2020 er på ca 98 millioner kroner, inkludert inntektsutjevning.

RAMMETILSKUDD

Innbyggertallet for Lund kommune er pr 1.7.2019 3 214 personer. Rammetilskuddet består bl.a. av et innbyggertilskudd som er likt for hele landet og et utgiftsutjevningstilskudd for å utjevne forskjeller i kostnadsnivå. For 2020 er innbyggertilskuddet beregnet til 25 083 kroner per innbygger og beløper seg til

MNOK 80,6. Utgiftsutjevningen er beregnet til 6 969 kr per innbygger og beløper seg til MNOK 22,4. I sum er det beregnet at rammetilskuddet for 2020 vil utgjøre 108,6 millioner kr.

Innbyggerne i landets kommuner etterspør kommunale tjenester i ulik grad. I tillegg er det relativt store forskjeller mellom kommunene i hvor mye det koster å produsere og tilby de samme kommunale tjenestene. Målet med **utgiftsutjevningen** er å fange opp og korrigere for slike variasjoner. Det foretas en omfordeling i innbyggertilskuddet fra de kommunene som er billigere å drive enn landsgjennomsnittet, til de kommunene som er tyngre å drive enn landsgjennomsnittet.

Kostnadsindeksen for beregning av utgiftsbehov for Lund i 2020 er 1,1177 basert på befolkningsdata og andre kriteriedata i inntektssystemet. Det vil si at Lund kommune i 2020 beregnes å være 11,77 prosent tyngre å drive enn en gjennomsnittskommune. I 2019 var tilsvarende indekstall på 10,64 %.

Utgiftsbehovet er et anslag på hvor mye det vil koste for kommunene samlet å gi velferdstjenester til innbyggerne sine. Utgifts utjevning for 2020 baseres på befolkningsdata og andre kriterieverdier pr. 1.7.2019.

Som en følge av at innbyggertallet i Lund er over 3200 innbyggere mottar kommunen ikke det såkalte småkommunetillegget. Noe av bortfallet ble en kort periode kompensert gjennom INGAR (inntektsgarantiordningen). Alle kommuner er med på å finansiere inntektsgarantiordningen og blir trukket med et likt beløp per innbygger i innbyggertilskuddet, for 2020 er det beregnet at Lund kommune trekkes med kr 173.000 totalt ifm. finansieringen av INGAR.

8 Momskompensasjon

Momskompensasjonsordningen ble innført for å nøytralisere de konkurransevridninger som kan oppstå som følge av merverdiavgifts system, ved at kommunenes kjøp av varer og tjenester fra private gjennom ordningen blir likestilt med kommunal egenproduksjon.

Tidligere ble all momskompensasjon inntektsført i driftsregnskapet. Det er nå endret via en overgangsordning på 5 år, slik at investeringsmomsen nå blir inntektsført i investeringsregnskapet i sin helhet.

Momskompensasjonsreglene er kompliserte og det er viktig at det er kommunen selv som står som eier og driftsansvarlig for de aktiviteter som skal foregå i bygningene.

MOMSKOMPENSASJON					
		2020	2021	2022	2023
	(1000 kr)	Øko.plan	Øko.plan	Øko.plan	Øko.plan
Dritt		5 600	5 712	5 826	5 943
Investering		2 068	814	430	45
Sum		7 668	6 526	6 256	5 988

9 Rente og avdragskompensasjon for investeringer

Rente og avdragskompensasjon (såkalt amortiseringstilskudd) for investeringer ble innført av staten for å stimulere kommunene til bygging av nye sykehjemsplasser, omsorgsboliger, kirker og skolebygg. Kompensasjonen dekker renter og avdrag for bygg i omsorgssektoren, mens den bare dekker renter for skoler og kirkebygg.

- *Skole og svømmeanlegg*
Kompensasjonsgrunnlaget for 2020 er på ca 13,4 millioner kroner

- *Eldreomsorg, omsorgsboliger etc:*
Kompensasjonsgrunnlaget for 2020 er på ca 10,4 millioner.
- *Kirkebygg*
Kompensasjonsgrunnlaget for 2020 er på ca 4,8 millioner.

For 2020 er det totale amortiseringstilskuddet budsjettet med vel 1,3 millioner kroner. Det er Husbankens rentenivå som legges til grunn.

10 Konesjonskraft og -avgifter

Konesjonskraft er en belønning som kommuner med utbygd vassdrag mottar som en kompensasjon for ulemper det medfører. Denne kraften som beregnes til selvkost, er det kommunen selv som disponerer. Den kan enten selges eller benyttes til eget bruk. Lund kommune selger all konesjonskraft til spotpris. Dette medfører økte inntekter fra salg av konesjonskraft enn tidligere år da deler av kraften ble benyttet selv. Inntektene er kjærkomne for Lund kommune, men er svært beskjedne i forhold til for eksempel Sirdal og Kvinesdal. Dalane energi administrerer salget. I 2020 er det budsjettet med inntekter fra salg av konesjonskraft på ca 1,2 millioner kroner.

Konesjonsavgift er også en kompensasjon og skal primært benyttes til utvikling av næringslivet i kommunen. Hvert år mottar Lund kommune ca. 800.000 kroner i konesjonsavgift. Saken med Sira-Kvina er nå avsluttet og Lund kommune har både i 2018 og 2019 tatt «ekstra» regninger for å gjøre opp de mellomleggene som har vært i saken om tilbakebetaling av for mye utbetalt konesjonsinntekter.

Samlet sett har rådmannen i 2020 budsjettet lagt inn kr 2 millioner i inntekter fra konesjonskraft og avgifter.

11 Integreringstilskudd flyktninger/asylanter

Det er et politisk vedtak på at Lund kommune skal ta imot 10 flyktninger. Dette er i tråd med IMDI sin anmodning.

Ut fra dagens satser og under forutsetning av at Lund kommune bosetter 8 flyktninger i 2020 (målet er 10) vil vi få et tilskudd som er i overkant av MNOK 6,5 som er lagt inn i budsjettet for 2020. Det bemerkes at disse tallene er beheftet med usikkerhet ettersom vi pr i dag ikke kjenner fremtidens struktur eller anmodninger om bosetting.

I økonomiplanperioden har vi lagt til grunn at tilskuddet øker til MNOK 7 i 2021 og vedvarer ut økonomiplanperioden.

I tillegg kommer tilskudd for undervisning til asylantbarn i grunnskolen. Videre er SANA ansvarlig for gjennomføringen av norskopplæring for voksne asylanter.

12 Ressurskrevende brukere

Alle kommuner som yter særlig ressurskrevende helse - og omsorgstjenester til enkeltbrukere kan søke om delvis refusjon av direkte lønnsutgifter til disse tjenestene. Kommunen får kompensert 80 % av direkte lønnsutgifter over et innslagspunkt. Direkte lønnsutgifter under innslagspunktet må kommunen dekke selv. Denne typen brukere er spesielt kostnadskrevende og er særdeles krevende å håndtere både rent faglig, men også økonomisk for kommunen.

13 Renteinntekter og utbytte

I henhold til finansreglementet skal kommunens likviditetsoverskudd plasseres i bank. Gjennomsnittlig årlig bankinnskudd

anslås til 65 millioner kroner. Det forventes en renteinntekt på ca 1,2 millioner kroner for 2020.

Lyse energi tilbakebetaler renter og avdrag på et lån på 3 mrd. kroner til sine eiere som en del av nedskrivning av egenkapitalen. Lånet har en rente på 3 mnd. NIBOR +2 prosent som anslås å gi 0,5 millioner kroner i renteinntekter, noe som i dagens marked er en god avkastning.

Utbytte

Utbyttefordelingen mellom selskap og eier i Dalane energi er 50-50 prosent av overskuddet, mens den for Lyse energi er 60 prosent til eier og 40 prosent til selskapet.

Statskraft hvor staten er eiere, tar ut 90 prosent av overskuddet.

Utbyttet for 2020 foreslås budsjettetert med de samme beløp som er innbetalt for 2018, dvs. 3,9 millioner fra Lyse energi og 2,6 millioner fra Dalane energi – til sammen 6,5 mill.

14 Lønns- og prisvekst, endringer i pensjonskostnadene.

I statsbudsjettet anslås prisveksten for kommunale varer og tjenester (kommunal deflator) fra 2019 – 2020 til 2,2 prosent og deflatorer for lønn til 3,6 % og der lønn teller knapt 2/3. Signaler fra SSB og Norges Bank er at lønnsveksten i årene fremover antas øke som en følge av konjunkturoppgangen i norsk økonomi. Fordelingen i deflatoren følger dermed "normalen" hvor det har vært vanlig at lønnsveksten har vært klart høyere enn prisveksten.

Arbeidsgivers andel av pensjonsutgiftene

For SPK (Statens pensjonskasse) legges til grunn en premiesats på 12,7 % som arbeidsgivers andel. For KLP har vi fått melding om en premie på 19,1 % samlet pensjonskostnad i % av pensjonsgrunnlaget. Som en følge av anslått økende premieavvik i årene fremover medfører dette et økende press på pensjonskostnadene ettersom kommunen må kostnadsføre 1/7 av det amortiserte premieavviket årlig.

I økonomiplanperioden vil kommunens pensjonsforpliktelser øke. Tallene varierer noe fra år til år, men ut fra beregninger på nåværende tidspunkt vil kommunens brutto pensjonsforpliktelser for KLP være på MNOK 290 avrundet ved utgangen av 2020. For SPK vil kommunens brutto pensjonsforpliktelse ved utgangen av 2020 være på MNOK 60 avrundet. Samlede brutto pensjonsforpliktelser inkl. arbeidsgiveravgift er anslått til MNOK 355 ved utgangen av 2020.

15 Renteutgifter, låneavdrag og gjeldsutvikling

Rådmannen har i 2020 budsjettet anslått rentekostnadene på lånegjelden til i overkant av 6,3 millioner kroner. Dette inkluderer også rentekostnader på gjeld til husbanken. Beløpet er kalkulert etter beste evne ut fra gjeldende prognoser for renteutviklingen fremover. I 2020 er det lagt til grunn en lånerente i snitt på ca 2,3 %. Ut fra renteprognosene som foreligger vil rentenivået gå noe ned i årene 2021-2023. Det er imidlertid viktig å understreke at en økning i lånerenten på 1 % vil medføre en økning i rentekostnadene på ca 2,7 millioner kroner pr år.

Det er politisk bestemt at de årlige avdragene skal tilpasses bestemmelsene for minimumsavdrag. Dette medfører noe lavere avdragsbetaling enn hva nedbetalingsplanene fra bankene tilsier og vil derfor medføre en noe økt rentebelastning. I 2020 er det økte rentebelastningen beregnet til ca 50.000 kroner for deretter å øke utover i økonomiplanperioden. Rådmannen vurderer det imidlertid som fornuftig, med bakgrunn i den økonomiske situasjonen, at de årlige avdragene en tid fremover tilpasses det lovbestemte minimumsnivået.

Netto lånegjeld er definert som langsiktig gjeld (eksklusive pensjonsforpliktelser) fratrukket totale utlån (startlån) og ubrukte lånemidler. Det er evnen til å betale rente og avdrag som er avgjørende for hvor stor gjeld kommunen kan tåle. Det er i så måte liten hensikt å sammenlikne oss med våre nabokommuner ettersom evnen til å bære finanskostnader over driftsbudsjettet er ulik mellom kommunene.

Netto lånegjeld i Lund kommune var pr 2015 på ca 151 millioner tilsvarende ca 59 % av sum driftsinntekter. Pr 2018 er netto lånegjeld på om lag 197 millioner, tilsvarende ca 71 % av sum driftsinntekter.

Ved utgangen av 2019 (under forutsetning av at sum driftsinntekter blir noenlunde som budsjettet og at beløp for utlån og ubrukte lånemidler holdes konstant) er netto lånegjeld på ca 211 millioner, tilsvarende ca 76 % av sum driftsinntekter. Økningen i netto lånegjeld har med andre ord vært høy de siste årene, noe som skaper driftsmessige utfordringer mtp håndtering av finanskostnadene over økonomisk stramme driftsrammer.

Dersom investeringstakten bremses kraftig ned en periode vil vi på sikt klare å holde oss på et nivå som ikke avviker vesentlig fra måltallet på 75 % av sum driftsinntekter. Dette forutsetter imidlertid at det er politisk vilje til å roe ned investeringstakten i årene fremover.

Som et resultat av de senere års utvikling i lånegjelden har rådmannen vært svært nøysom med å innlemme store og tunge investeringer i økonomiplanen. Rådmannen mener det er behov for en utredning av investeringsbehovet bl.a. innenfor oppvekst og kultursektoren. Dette er kommentert ytterligere under pkt. 17 nedenfor.

Under forutsetning av at sum ubrukte lånemidler og sum utlån holdes lik 2018 nivå og at estimat for sum driftsinntekt treffer som anslått vil utviklingen i netto lånegjeld være slik i økonomiplanperioden:

	2020	2021	2022	2023
Estimat sum driftsinntekter	285 900	288 000	290 000	292 000
Utlån (konstant)	32 000	32 000	32 000	32 000
Ubrukte lånemidler (konstant)	27 000	27 000	27 000	27 000
Sum lånegjeld (inkl. husbanken)	280 000	280 000	275 000	265 000
Netto lånegjeld i % av sum driftsinntekter	77 %	77 %	74 %	71 %

Årene 2021 til 2023 innebærer fra rådmannens side et svært nøkternt investeringsbudsjett som i disse årene medfører at vi nedbetaler mer på lånegjelden enn hva vi tar opp i form av nye lån. Det understrekes at endringer i låneopptak som en følge av justeringer i rådmannens forslag til investeringsbudsjett i økonomiplanperioden vil påvirke utviklingen. Høyere låneopptak vil (alt annet likt) medføre at netto lånegjeld i prosent av sum driftsinntekter øker.

16 Rådmannens budsjettforslag – utfyllende kommentarer

Rådmannen har oppfattet de politiske signalene om at det er ønskelig å få presentert et forslag til budsjett uten en reell økning fra fjoråret i eiendomsskatteinntektene fra boliger og fritidseiendommer. På bakgrunn av dette fremmer rådmannen et budsjett **der bolig og fritidsboliger samlet sett får en liten nedgang i skattebelastningen** til tross for en økning i skattesatsen fra 2 til 2,4 promille. Den generelle skattesatsen er foreslått til 3 promille og gir kommunen samlet sett en økning i eiendomsskatteinntektene fra fjoråret på ca 1,2 millioner.

På grunn av de trange økonomiske rammebetingelser ble utarbeidelsen av dette alternativet en ekstra krevende øvelse. Det er viktig å påpeke at kommunen gjennom statsbudsjettet IKKE får dekket inn den generelle prisstigningen som er ventet. Alle etatene har måtte bidra med tiltak som kan være både ubehagelige og upopulære.

Det ble lagt avgjørende vekt på at uomtvistelig forpliktende oppgaver måtte fredes. Rådmannen har vært svært nøysom med å innta både driftstiltak og investeringstiltak i økonomiplanen for årene 2021 til 2023. Rådmannen begrunner dette med at en ikke ønsker å gi signaler om bevilgninger med mindre det er høyst sannsynlig at bevilgningen står seg også 1 år frem i tid. Rådmannen legger opp til

positive netto driftsresultater i 2021 og ut økonomiplanperioden. Dette forutsetter imidlertid at innsparingene i 2021 på til sammen 2,2 millioner kroner blir realisert. Samtidig vet vi at pensjonskostnadene vil øke fremover der estimatene fra år til år varierer mye. Videre har rådmannen i årene 2021, 2022 og 2023 økt den generelle eiendomsskattesatsen med 1 promille årlig. Satsen for boliger og fritidseiendommer holdes uendret og får ingen økning i disse årene. Ved utgangen av 2023 vil eiendomsskattesatsen for næringseiendommer, energianlegg m.m være på 6 promille.

Rådmannens ledergruppe har diskutert kommunens sårbarhet for omlegginger i næringslivet og funnet grunnlag for å legge inn 1 MNOK i omstillingsmidler fra Rogaland fylkeskommune i årene 2021, 2022 og 2023. Det er usikkerhet knyttet til disse midlene, men rådmannen mener at det er sannsynlig at en søknad om omstillingsmidler fra Lund kommune vil bli innvilget.

Økonomiplanen for investeringer bærer preg av få bevilgninger i årene 2021 og ut økonomiplanperioden. Dette henger sammen med at rådmannen ønsker en utredning av investeringsbehov, spesielt innenfor OK-etaten. Rådmannen mener at det er behov for en diskusjon omkring skolestruktur og at investeringene i skolebygg fremover skal være helhetlige og gjennomtenkte. Det er ingen tvil om at dagens skolestruktur i Lund kommune er svært kostnadskrevende å opprettholde.

16.1 Budsjett 2020 og økonomiplan 2020-2023 sett i lys av kommuneplanens samfunnsdel

Økonomiplanen utgjør for Lund kommune i all hovedsak handlingsdelen i kommuneplanens samfunnsdel.

Følgende fokusområder inkludert målsettinger fremgår av kommuneplanen:

❖ *Vakre Lund*

- Mål 1: God forvaltning av viktige natur og kulturmiljøer i kommunen
- Mål 2: Gjøre våre 3 tettsteder mer attraktive: Moi, Eik og Ualand.
- Mål 3: Gjennomføre stedsutvikling for Moi Sentrum.

Kommentar:

De siste årene har kommunen hatt fokus på ivaretagelse og utarbeidelse av bl.a. naturstier, lekeplasser, badeplasser, gursligruvene etc. Samtidig har kommunen satset på kulturaktiviteter og tilrettelagt for et godt kulturtilbud i hele kommunen. I 2020 budsjettet videreføres dette arbeidet, men i en mindre skala. Kultursektoren opplever innstramminger på lik linje med øvrige sektorer og må stramme inn i 2020 og årene fremover.

Det har de siste årene vært gjennomført flere tiltak for å utvikle kommunens 3 tettsteder. I 2019 budsjettet ble det bl.a. bevilget penger til alle 3 bygdene for å utvikle tettstedene videre. Rådmannen mener at det er viktig at kommunen har fokus på å utvikle alle tettstedene i kommunen samt å være en tilrettelegger for slik utvikling gjennom sin planmyndighet.

De siste 3 årene har det pågått et sentrumsutviklingsprosjekt for Moi sentrum som nå er inne i sin avslutningsfase. LNU AS har hatt en operativ rolle i prosjektet. Det er bred enighet om at det er viktig å utvikle sentrumsområdene for å gjøre kommunen attraktiv.

Oppsummert mener rådmannen at budsjett 2020 og økonomiplanen på en god måte bygger opp under fokusområdet «vakre Lund», men at det i årene fremover vil bli tøffe prioriteringer på bakgrunn av stramme økonomiske rammer. Rådmannen mener at en sunn kommuneøkonomi er en forutsetning for å sikre utvikling og vekst på lang sikt.

❖ Livskvalitet

- Mål 1: Bedre tilgjengeligheten til kommunens turområder.
- Mål 2: Redusere støybelastningen fra E39 og jernbanen.
- Mål 3: Attraktive boområder i hele kommunen – nye og eksisterende
- Mål 4: Gjøre Lund kommune attraktiv som bo og arbeidssted – spesielt for unge i etableringsfasen.
- Mål 5: Opprettholde og etablere gode betingelser for et variert frivillighetsarbeid.
- Mål 6: Integrere innflyttere og få de ut i arbeidslivet raskest mulig.
- Mål 7: Folkehelsearbeidet skal bidra til bedre helse og trivsel for alle deler av befolkningen i Lund.

Kommentar:

Lund kommune arbeider løpende med planer og prosesser for å bedre bo og levevilkårene i Lund. Målsettingene i kommuneplanens samfunnsdel konkretiserer dette arbeidet. Rådmannen mener overordnet at dette arbeidet er ivaretatt på en god måte de siste årene og at dette arbeidet også vil ha fokus fremover. De siste årene har det skjedd svært positive tiltak i form av nye bygg til barnehage og skoler, opparbeidelse av lekeplasser, bedret tilgjengelighet til turstier etc. Kommunen arbeider også løpende med nye planer for utviklingen av boområder i kommunen samt andre tiltak for å gjøre kommunen attraktiv. Rådmannens forslag til budsjett 2020 og økonomiplan viderefører i stor grad dette arbeidet.

Kommunen har i flere år hatt fokus på å opprettholde dagens skolestruktur, til tross for at en ser at dagens struktur er svært kostnadskrevende. Rådmannen ønsker å ta en bred runde på investeringstiltak fremover og mener at det i denne sammenheng er naturlig å diskutere bl.a. skolestrukturen i kommunen. I 2020 og 2021 er det lagt inn midler til oppgradering av bl.a. gymsalen som er tilknyttet Lund ungdomsskole.

Rådmannen vil også trekke frem at det i 2020 budsjettet er satt av midler for å sikre økt pedagogtetthet i skolen, tidlig innsats, leirskoleopphold etc. Selv om dette er lovpålagte krav vil rådmannen trekke frem at dette er viktige fokusområder uavhengig av lovpålegg eller ikke. Lund kommune har også de siste årene hatt en satsing på «chromebook i skolen». Dette prosjektet er videreført i 2020. Chromebook er også besluttet anskaffet til politikerne for de neste 4 årene på bakgrunn av gode erfaringer bl.a. innenfor skolen.

Rådmannen vil trekke frem det viktige frivillighetsarbeidet som skjer i kommunen og understreke at kommunen i årene fremover ønsker være en god støttespiller for å bygge opp under dette viktige arbeidet.

Oppsummert mener rådmannen at kommunen gjør en god jobb for å nå målsettingene tilknyttet livskvalitet. Det er viktig at dette arbeidet fortsetter fremover og at en har fokus på konkrete tiltak.

❖ **Arbeidsplasser**

- Mål 1: Sikre gode rammebetingelser for eksisterende og nye virksomheter, herunder tilgang på næringsareal.
- Mål 2: Opprettholde en aktiv landbruksnæring.
- Mål 3: Sørge for et godt samarbeidsklima med næringslivet.
- Mål 4: Lund kommune skal være en attraktiv kommune for grundere og nyetablerere.
- Reetablere Uninor-avdeling i kommunen.

Kommentar:

Lund kommune har de siste årene hatt stort fokus på næringsrettet arbeid. Kommunen har i årene 2017 til 2019 bevilget midler til kjøp av næringssjefstjenester fra LNU AS for å sikre at dette arbeidet har hatt høy prioritet. I 2019 ble Lund Tomteselskap AS etablert som et ledd i å styrke næringsarbeidet ytterligere.

Det er svært viktig at kommunen har fokus på å legge til rette for nye attraktive boligområder samtidig som man sørger for å utvikle allerede eksisterende boligområder. Rådmannen vurderer det som et vesentlig kriterium for vekst i årene fremover at kommunen lykkes i arbeidet med å tiltrekke seg nye arbeidsplasser og beholde eksisterende arbeidsplasser. Parallelt med dette arbeidet er det svært viktig at kommunen er en solid lagspiller for grundere og landbruksnæringen slik at vilkårene for å lykkes er gode. Når det gjelder grunderveiledning samarbeider Lund kommune med SKAPE.

Lund kommune er også en aktiv eier der kommunen har eierinteresser og søker å bidra til en positiv utvikling i selskapene og på tvers slik at det skapes synergier.

Godt næringsutviklingsarbeid handler først og fremst om vilje og ønske om å få noe til. Rådmannen opplever både administrativ og politisk ledelse som villige og positivt innstilte til dette arbeidet i årene fremover.

❖ **Infrastruktur**

- Mål 1: Energinettet må kunne ta imot ny grønn energi fra planlagte minikraftverk.
- Mål 2: Det må etableres en framtidrettet fylkesveg mellom Sokndal og Lund samt mellom Lund og Sirdal.
- Mål 3: En funksjonell og trafikk sikker E-39 og jernbane gjennom kommunen hensyn tatt til støyproblematikken.
- Mål 4: Tilstrebe et funksjonelt og oppdatert kommunalt vegnett med fastdekke på alle veier/gater innen 2020.
- Sikre en god og digital infrastruktur i hele kommunen med muligheter for alle kommunens innbyggere til å koble seg til breibåndet innen 2017.

Kommentar:

Arbeidet med å sikre en fremtidsrettet utvikling innenfor infrastrukturen er svært viktig for å lykkes med flere av de øvrige målsettingene i kommuneplanens samfunnsdel. Ofte omtales infrastruktur som selve grunnmuren med bakgrunn i at det ofte er en forutsetning med gode veier og god bredbåndsdekning for både bosetting og næringsetablering, som igjen er førende for arbeid med å bedre livskvalitet og tettstedsutvikling.

Infrastrukturarbeid er lange prosesser som krever oppmerksomhet og innsats over tid. Lund kommune har etter rådmannens oppfatning vært en aktiv pådriver både inn mot fylke og sentrale myndigheter for å sikre midler til vei, jernbane, breibånd og sikringstiltak (flomsikring). Selv om arbeidet fra kommunens side har vært godt har en kun delvis lyktes i å sikre midler til nødvendige tiltak. Det er mange kommuner og instanser som kjemper om de samme midlene – som igjen medfører at veien frem til bevilgninger ofte er lang.

Når det gjelder eget veinett har rådmannen lagt inn midler til asfaltering på MNOK 1 i 2020 og 2021 – til sammen MNOK 2. Dette er en nødvendig satsing for å ivareta veinettet i kommunen.

Det er imidlertid rådmannens oppfatning at Lund kommune har mye godt på gang innenfor infrastrukturarbeidet, bl.a. jobbes det på tvers av flere kommuner i regionen med å sikre midler til utbygging av breibåndsnettet. Både administrasjon og politisk ledelse jobber løpende med å få på plass bevilgninger til trafikkisikringstiltak, flomsikring, utbedring av fylkesveier og asfaltering av egne kommunale veier.

16.2 Ønsker/behov for drift og investering i 2020

Tabellene nedenfor viser innmeldte ønsker og behov for drift og investering og hvilke tiltak som er tatt med i rådmannens forslag :

ETAT	ØNSKER OG BEHOV DRIFT 2020 (tall i 1000)	Ønsker/behov	Innarbeidet i 2020
SA	Innkjøps samarbeid IAV - nye rammeavtaler	85	85
	KLP pensjon ordfører	150	150
	Kirken - økning av kommunale rammer	100	
	Lund kirke: Nye benkeputer	75	
	Ny digitaliseringssjef og ny konsulent IT	250	250
	Lund kirke: Kirkeorgel	50	50
	Personalsjef 100% stilling inkl personvern	900	
	30 % økt stilling regnskap/lønn	200	
	Årlig økning av lisenser, medlemskap osv.	200	200
	Vanskelig rekrutterbare stillinger	1465	
	FS veteraner	50	
Delsum		3 525	735
OK	Økt tilrådning SU timer og enkeltvedtak norsk	300	
	Økt pedagogtthet i barnehagen (lovpålagt)	300	300
	Tidlig innsats grunnskolen (lovpålagt)	900	500
	Rettt til gratis kjernetid for 2 åringer i barnehagen (lovpålagt)	200	200
	Leirskoleopphold på barnetrinnet (lovpålagt)	400	200
	Økt spesialundervisning i skolen (lovpålagt)	500	400
	Økt drift ny skole - Kiellands Minde	300	300
	Magma Geopark tilskudd	75	
	20% stilling Lundbadet	90	
	Årlig tilskudd Pinsemenigheten tiltak for eldre ungdommer	100	
	Årlig tilskudd Nor-Dan hallen	150	
	Moi IL om årlig tilskudd til Sætra ski og utfartsområde	150	
	Årlig tilskudd til flerbruksbane på Ualand	100	
	Nye skolebaker	500	
	Økte lærerressurser til norskundervisning og spesialundervisning GS	1000	
	50 % stilling OK adm/skole	350	
	Rekrutteringstiltak for å skaffe nok lærere skole/barnehage	500	
	Delsum		5 915
HO	Hjemmetjenesten: 80 % aktivtør for å bo hjemme lengst mulig	450	
	Økt stilling asylkoordinator legesenteret	400	
	Aktivitetstilbud hjemmeboende med demens	257	257
	Tilskudd til tilpasning og etablering bolig	324	324
	Frivillighetssentralen økt tilskudd	25	25
	Demenskoordinator	160	160
	Utsifting leasingbiler - kostnad oppretting mangler og skader	200	150
	Økning fagutvikler	240	
	Bo og avlasting: Økt etterspørsel, økt tjenestenivå	2 000	1300
Delsum		4 056	2 216
PNM	Reguleringsplan innkjørsel Holamonen	250	200
	Økte utgifter til snøbrøyting / vintervedlikehold av veger / plasser	250	
	Økte utgifter til vegvedlikehold generelt	500	
	Økte driftsutgifter gatelys	100	
	Lund rådhus, løfteplattform	350	
	Økte utgifter til bygningsvedlikehold generelt	1000	400
Delsum		2 450	600
LNU AS	MAD	100	
	Oppdag Lund	200	
	Pilotprosjekt/stasjonsbyen moi	100	
	Strategisk reisemålsutvikling	120	
	Næringsssjefstjenester	600	
	Delsum		1 120
SUM TOTALT		17 066	5 451

ETAT	ØNSKER OG BEHOV INVESTERING 2020 (tall i 1000)	Ønsker/behov 2020	Innarbeidet i 2020
SA og LKF	Teknisk anlegg for Heskestad og Lund kirke	200	200
	Heskestad gamle kirkegård	250	250
	IKT/adm investeringer - GDRP/digitaliseringsprosjekt	600	600
	Delsum	1 050	1 050
OK	Lekeplasser	100	100
	Renovering svømmehall/LU	3 500	2 000
	Dekke ballbinge Heskestad skole	230	
	Data i skolen	200	200
	Oppgradering av Moi hovedbane	1 000	
	Friluftsmidler/kulturmidler-egenandel	400	400
	Chrome book	1 000	1 000
	Heskestad skole ventilasjon	600	
	Utstyr Lundetun	1 180	
	Renovering huset - kulturskolen	500	
	Utvidelse Nygård barneskole	15 000	
	Spill Takholtmannen	50	
	Renovering egenandel brygger Lundevannet	50	
	Litteraturfestival	50	
	Oppfølging sentrum street-art prosjekt	50	
	Delsum	23 910	3 700
HO	Oppussing Paviljongen sykehjem	600	600
	Utskifting maskiner på kjøkken/vaskeri	120	120
	Tak heis x3 sykehjem	120	120
	Elektromedisinsk utstyr og madrasser	100	100
	Møbler hagestue/sykehjem	100	100
	Velferdsteknologi; alarmer, sensorer, dispenser, DigiHelse	100	100
	Datautstyr, CosDoc; nye PC og tynnklient	100	100
	Møbler og inventar sykehjem	100	
	Oppussing medisinrom	120	
	Senger sykehjem	100	
	Delsum	1 560	1 240
PNM	Ferdigstilling nye bygg	1 500	1 500
	Ny plenklipper	150	150
	Ny asfalt	2 000	1 000
	Nytt brannanlegg i deler av Lund omsorgssenter	200	200
	Ny belysning inne sykehjem	100	100
	Autovern	200	
	Utskifting av traktor. Liten	800	800
	Utvide garasje/vognskur Eik barnehage	120	
	Gatelys/trafikk sikring utfasing av kvikksølv	400	400
	Nytt snøbrøyteutstyr, plog etc.	200	200
	Fjerne slum, nytt snekkerverksted	500	
	Ny heis rådhuset	650	
	Delsum	6 820	4 350
VAR	Moi vannverk	5 000	5 000
	VA-Moi	1 500	1 500
	Vannledning ualandsvannet	600	600
	Ny pumpestasjon	1 500	1 500
	Delsum	8 600	8 600
SUM TOTALT		41 940	18 940

Sentraladministrasjonen:

Drift

Sentraladministrasjonen har meldt inn driftsmessige ønsker og behov for 2020 på i overkant av 3,5 millioner kroner. Av dette er kroner 735.000 tatt med i rådmannens forslag til budsjett for 2020 og fordeler seg slik:

- 85.000 til kjøp av konsulenttenester fra Innkjøpsassistanse Vest i forbindelse med utarbeidelse av nye rammeavtaler. Lund kommune inngår i dette samarbeidet med flere andre kommuner og oppnår således gunstige betingelser på anskaffelser innenfor ulike områder. Det er ventet at kostnaden med å være en del av dette samarbeidet mer enn oppveies ved at priser og vilkår i avtalene som fremforhandles er bedre enn hva vi hadde klart på egenhånd.
- 150.000 pensjonsordning ordfører, KLP fellesordningen.
- 250.000 i økte lønnskostnader for ny digitaliseringssjef (tidligere IKT sjef) og IKT konsulent. Dette er en post som er helt nødvendig for at vi skal klare å tiltrekke oss nødvendig kompetanse innenfor IKT og digitalisering.
- 50.000 til nytt kirkeorgel Lund kirke.
- 200.000 i årlig økning av lisenser til nye systemer, herunder Compilo – kvalitetssystem som er nytt fra og med 2020. Dette er en post vi ikke kan påvirke i vesentlig grad da kommunen er avhengig av funksjonelle systemer for å ivareta forvaltningen på en god måte.

Investering:

Sentraladministrasjonen har meldt inn ønsker og behov for investeringer i 2020 på 1,05 millioner kroner. Rådmannen har medtatt alle investeringsønskene fra sentraladministrasjonen i budsjettforslaget for 2020. Investeringene fordeler seg slik:

- Teknisk anlegg for Heskestad og Lund kirke på kroner 200.000. Dette er en videreføring av økonomiplanen som ble utarbeidet i 2019. Det tekniske utstyret er utgått på dato og må skiftes ut.
- I 2019 ble det bevilget kroner 250.000 til Heskestad gamle kirkegård samt 250.000 i 2020. Rådmannen bevilger i tråd med tidligere vedtatte økonomiplan 250.000 til dette formålet i 2020 for at det pågående prosjektet skal ha finansiell dekning til å gjennomføres som planlagt.
- IKT/ADM investeringer – GDPR/digitaliseringsprosjekt er bevilget med kroner 600.000. Bevilgningen er et resultat av et behov for et større løft innenfor digitalisering og forenkling av arbeidsprosesser samt tiltak som må gjennomføres for å sikre etterlevelse av personvernreglene. Det er usikkert om hele det bevilgede beløpet vil bli brukt i 2020

ettersom alle tiltak ikke en ferdig utredet p.t. Posten er å anse som en «pott» for de investeringer som måtte komme som et resultat av den pågående kartleggingen.

Oppvekst og kulturetaten

Drift

Oppvekst og kulturetaten har meldt inn driftsmessige ønsker og behov for 2020 på i overkant av 5,9 millioner kroner. Av dette er kroner 1,9 millioner tatt med i rådmannens forslag til budsjett for 2020 og fordeler seg slik:

- Kroner 300.000 til økt pedagogtetthet i barnehagen. Nye lovpålagte retningslinjer stiller krav til flere pedagoger pr barn.
- Kroner 500.000 til tidlig innsats på småskoletrinnet. Dette er lovpålagte krav for å sikre bedre undervisning.
- Kroner 200.000 - rett til gratis kjernetid i barnehagen. Nye krav om at foreldre med lav inntekt har rett til gratis barnehage.
- Leirskoleopphold, kroner 200.000 – nye lovpålagte krav om at skolene skal arrangere leirskoleopphold for barnetrinnet.
- Kroner 400.000 til økt spesialundervisning – flere sakkyndige vurderinger som stiller krav til økt spesialundervisning i grunnskolen.
- Kroner 300.000 til økt drifts og vedlikeholdsbehov som følge av nytt skolebygg.

Investering

Oppvekst og kulturetaten har meldt inn ønsker og behov for investeringer i 2020 på i underkant av 24 millioner kroner. Av dette er kroner 3,7 millioner tatt med i rådmannens forslag til budsjett for 2020 og fordeler seg slik:

- Kroner 100.000 til opparbeidelse av lekeplasser i tråd med satsingen på barn og unge.
- Kroner 2.000.000 til garderobeanlegg på Lund ungdomsskole. Garderobeanlegget er ikke godkjent slik det fremstår pr i dag og må utbedres for å tilfredsstille krav til standard.
- Kroner 200.000 til data i skolen for å sikre at skolen har oppdatert og nødvendig programvare.
- Kroner 400.000 til egenandel friluftsmidler – egenandel som kreves for å kunne søke spillemidler.
- Kroner 1.000.000 til Cromebook-prosjektet (kjøp av maskiner etc). 2020 er siste prosjektår.

Helse og omsorgsetaten

Drift

Helse og omsorgsetaten har meldt inn driftsmessige ønsker og behov for 2020 på i underkant av 3,8 millioner kroner. Av dette er i underkant av kroner 2 millioner kroner tatt med i rådmannens forslag til budsjett for 2020 og fordeler seg slik:

- Frivillighetsentralen økt tilskudd, kroner 25.000 – økning av lederstilling.
- Kroner 324.000 tilpasning og etablering bolig. Dette beløpet blir tilført kommunen via rammetilskuddet og er således øremerket til dette formålet. Ubrukte midler her må avsettes til fond for senere bruk.
- Kroner 257.000 til aktivitetstilbud til hjemmeboende med demens. Kommunen får disse midlene gjennom rammetilskuddet for 2020.
- Kroner 160.000 til demenskoordinator – som en del av Lund kommune sitt mål om å være en demensvennlig kommune. I 2019 fikk kommunen prosjektmidler til stillingen og det er gitt politiske signaler om at en ønsker å fortsette med dette arbeidet.
- Bo og avlastning, kroner 1.300.000 til økt bemanning innenfor som en følge av at avdelingen har vært underbemannet samtidig som etterspørselen etter tjenestene har økt.

Investering

Oppvekst og kulturetaten har meldt inn ønsker og behov for investeringer i 2020 på i underkant av 1,6 millioner kroner. Av dette er i overkant av kroner 1,2 millioner tatt med i rådmannens forslag til budsjett for 2020 og fordeler seg slik:

- Kroner 600.000 til oppgradering av paviljongen på sykehjemmet. Det har i flere år vært behov for en oppgradering av avdelingen. Bevilgningen i 2020 er en oppfølging av økonomiplanen fra 2019.
- Kroner 120.000 til utskifting av maskiner på kjøkken/vaskeri på sykehjemmet. Maskinene er gamle og svært usikre i drift. Maskinene må i sin helhet byttes ut i 2020 for å sikre forsvarlig drift.
- Kroner 120.000 til nye av takheiser på sykehjemmet for å redusere arbeidsbelastningen.
- Kroner 100.000 til utskifting av elektromedisinsk utstyr og madrasser. Begrenset levetid på dette utstyret medfører behov for utskifting i 2020.

- Møbler sykehjem/hagestue kroner 100.000 til kjøp av nytt inventar. Bevilgingen er en oppfølging av økonomiplanen fra 2019.
- Kroner 100.000 til kjøp av velferdsteknologi som del av et mål om at flest mulig eldre blir boende hjemme lengst mulig.
- Kroner 100.000 til datautstyr CosDoc, PC og Tynnklient – behov for nytt utstyr, bl.a. for å sikre dokumentasjon innenfor helseetaten.

Plan, næring og miljøetaten

Drift

Plan, næring og miljøetaten har meldt inn driftsmessige ønsker og behov for 2020 på i overkant av 2,4 millioner kroner. Av dette er i overkant av kroner 0,6 millioner kroner tatt med i rådmannens forslag til budsjett for 2020 og fordeler seg slik:

- Kroner 200.000 reguleringsplan innkjørsel Holamoen
- Kroner 400.000 til økte utgifter til bygningsvedlikehold. Flere kommunale bygg har etterslep på vedlikehold. Bevilgningen er nødvendig for å sikre et minimum av vedlikehold på kommunale bygg.

Investering

Plan, næring og miljøetaten har meldt inn ønsker og behov for investeringer i 2020 på i overkant av 6,8 millioner kroner. Av dette er i overkant av kroner 4,3 millioner tatt med i rådmannens forslag til budsjett for 2020 og fordeler seg slik:

- Kroner 1.500.000 til ferdigstillelse av nye bygninger, herunder overflatebehandling av nye bygg.
- Kroner 150.000 til ny plenklipper. Den gamle plenklipperen er utgått og må byttes ut.
- Kroner 1.000.000 til ny asfalt på kommunale veier.
- Kroner 200.000 til nytt brannanlegg i deler av omsorgssenteret. Deler av brannanlegget er utgått og tilfredsstillende ikke dagens krav, og må byttes ut. Prosjekt over 2019 og 2020.
- Kroner 100.000 til belysning på sykehjemmet. Deler av belysningen på sykehjemmet må oppgraderes for å sikre god belysning som har stor betydning for brukere og ansatte.
- Kroner 800.000 til utskifting av liten traktor i tråd med økonomiplanen fra 2019.
- Kroner 400.000 til gatelys/trafiksikring utskifting av kvikksølv, siste del.

- Kroner 200.000 til nytt snøbrøyteutstyr – i tråd med økonomiplanen fra 2019. Utstyr må byttes ut pga elde og slitasje.

Innenfor VAR sektoren er det meldt inn ønsker og behov for investeringer i 2020 på 8,6 millioner kroner. Dette er helt nødvendige investeringer som i sin helhet er fulgt opp i rådmannens budsjettforslag. Investeringene innenfor VAR fordeler seg slik:

VAR:

- Kroner 5.000.000 til Moi vannverk – fornyelse av anlegg og nybygg for rensing av vann
- Kroner 1.500.000 til vann og avløp på Moi – gjelder utbedring på avløpsnett og tilrettelegging for fremtidig renseanlegg.
- Kroner 600.000 til ny vannledning i ualandsvannet – knytter seg til utbedring av kapasitet for å sikre vannforsyning.
- Kroner 1.500.000 til ny pumpestasjon – pumpestasjon må skiftes ut pga elde og slitasje.

16.3 Nedskjæringer og ikke prioriterte områder

Nedenfor følger en oversikt over drift og investeringstiltak som ikke ble tatt med i budsjettforslaget eller som fikk redusert beløp ut fra opprinnelig ønsket beløp:

Sentraladministrasjonen – Dette ble ikke hensyntatt i budsjettforslaget:

- Kirken – økning av kommunale rammer - kroner 100.000,-
- Lund kirke – nye benkeputer - kroner 75.000,-
- Personalsjef inkl. personvernombud – kroner 900.000,-
- Vanskelig rekrutterbare stillinger – kroner 1.465.000,-
- Veteraner – diverse arrangement og minnesmerke - kroner 50.000,-
- 30 % økt stilling regnskap/lønn – kroner 200.000,-

OK etaten – Dette ble ikke hensyntatt i budsjettforslaget:

- Tidlig innsats i grunnskole - lovpålagt, kroner 900.000, innvilget kroner 500.000,-
- Leirskoleopphold på barnetrinnet – kroner 400.000, innvilget kroner 200.000,-
- Økt spesialundervisning i skolen – kroner 500.000, innvilget kroner 400.000,-
- Magma Geopark – tilskudd – kroner 75.000,-
- 20 % stilling koordinator i Lundbadet, kroner 90.000,-
- Rekrutteringstiltak for å skaffe nok lærere og barnehagelærere, kroner 500.000,-

- Årlig tilskudd Pinsemenigheten tiltak for eldre ungdommer, kroner 100.000,-
- Årlig tilskudd Nor-Dan hallen, kroner 150.000,-
- Moi IL om årlig tilskudd til Sætra ski og utfartsområde, kroner 150.000,-
- Årlig tilskudd til flerbruksbane på Ualand, kroner 100.000,-
- Nye skolebøker, kroner 500.000,-
- Økte lærerressurser generelt til norskundervisning og spesialundervisning GS, kroner 1.000.000,-
- 50 % stilling OK adm/skole – barnehageutvikling og skoleråd – kroner 350.000,-
- Økt tilråding SU timer og enkeltvedtak norsk – kroner 300.000,-

HO etaten – Dette ble ikke hensyntatt i budsjettforslaget:

- Hjemmetjenesten: 80 % aktivtør for å bo hjemme lengst mulig – kroner 450.000,-
- Økt stilling asylkoordinator legesenteret - kroner 400.000,-
- Bo og avlasting: Økt etterspørsel, økt tjenestenivå, kroner 2.000.000 – innvilget kroner 1.300.000,-
- Økning fagutvikler, kroner 240.000,-

PNM etaten – Dette ble ikke hensyntatt i budsjettforslaget:

- Økte utgifter til bygningsvedlikehold – kroner 1.000.000, innvilget kroner 400.000.
- Økte utgifter til snøbrøyting / vintervedlikehold av vegger / plasser, kroner 250.000,-
- Reguleringsplan innkjørsel Holamoen – kroner 250.000, innvilget kroner 200.000,-
- Økte utgifter til vegvedlikehold generelt – kroner 500.000,-
- Økte driftsutgifter gatelys (p.g.a. flere lys; Nygård Malåna), kroner 100 000
- Lund rådhus - løfteplattform slitasje på skruer og mutter, kroner 350 000

LNU AS – Dette ble ikke hensyntatt i budsjettforslaget:

- Kjøp av nærings sjef-tjenester – kroner 600.000,-
- Oppdag Lund, kroner 200.000,-
- Strategisk reisemålsutvikling – kroner 120.000,-
- Pilotprosjekt – stasjonsbyen Moi – kroner 100.000,-
- Mad, kroner 100.000,-

Investeringer som ikke ble hensyntatt i budsjettforslaget:

- Dekke ballbinge Heskestad skole – kroner 230.000,-
- Heskestad skole, ventilasjon – kroner 600.000,-
- Utstyr Lundetun – kroner 1.180.000,-
- Renovering Huset, kulturskolen – kroner 500.000,-
- Utvidelse Nygård barneskole – kroner 15.000.000,-
- Spill Takholtmannen – kroner 50.000,-
- Renovering egenandel brygger Lundevannet – kroner 50.000,-
- Litteraturfestival – kroner 50.000,-
- Oppfølging sentrum street-art prosjekt – kroner 50.000,-
- Møbler og inventar sykehjem – kroner 100.000,-
- Oppussing medisinrom – kroner 120.000,-
- Senger sykehjemmet – kroner 100.000,-
- Ny asfalt – kroner 2.000.000, innvilget kroner 1.000.000,-
- Moi idrettslag – oppgradering anlegg – kroner 1.000.000,-
- Autovern – kroner 200.000,-
- Utvide garasje/vognskur Eik barnehage – kroner 120.000,-
- Fjerne slum – nytt snekkerverksted – kroner 500.000,-
- Ny heis rådhuset – kroner 650.000,-

Rådmannens forslag til innsparinger i 2020

Etat	Beskr. forslag kost.red (-) og innt.økn. (+)	Innarb. Kost.red. 2020	Innarb. Innt.økn. 2020
SA	Reduksjon honorar formannskap og kommunestyre	-130	
	Kommunal rapport politikere	-15	
	Diverse abb	-10	
	Uspesifisert innsparing	-38	
	Delsum	-193	0
OK	Reduksjon politikerhonorar	-20	
	Ikke annonsering i avis	-50	
	Tilskudd til lag og foreninger	-310	
	Stenge fritidsklubben	-200	
	Tilskudd kulturminnevern	-40	
	Naturtriangelet	-50	
	Frivillighetsplan oppfølging	-116	
	Tilskudd IL sponsormidler	-10	
	Tilskudd nordanhallen	-50	
	Tilskudd setra skiløype	-25	
	Kulturstipend/kulturpris	-15	
	Dalane kulturfestival	-100	
	Reduksjon i lønn ved kulturarrangementer	-81	
	Reiseliv/informateriell	-30	
	Økt billettpriser		60
	Støtte næringshagen	-100	
	Økt leie konditoriet		30
	Kulturskolestilling 20% red	-100	
	Kompetansmidler grunnskolen	-150	
	Medlemsskap region stavanger	-36	
Uspesifisert innsparing	-337		
Delsum	-1 820	90	
HO	Reduksjon i reparasjonskostnader på leasingbiler	-50	
	Reduksjon politikerhonorar	-20	
	Redusert bemanning sykehjem	-350	
	Egenbetaling måltider		60
	Reduksjon variabel lønn	-600	
	Uspesifisert innsparing	-880	
Delsum	-1 900	60	
PNM	Reduksjon politikerhonorar	-20	
	Veivedlikehold	-150	
	Landbruk stillingsreduksjon 15%	-70	
	Tidsskrift	-40	
	Ingeniørstilling V/A	-300	
	Uspesifisert innsparing	-110	
Delsum	-690	0	
LNU AS	Pilotprosjekt stasjonsbyen Moi	-100	
	Kjøp av næringsstjefstjenester	-500	
	Delsum	-600	
SUM TOTALT		-5 203	150
Samlet økonomisk bedring: 5 353			

17 Kommunestyrets vedtak til budsjett 2020

Kommunestyrets vedtak til driftsbudsjett 2020 og økonomiplan drift 2020 -2023:

Driftsbudsjett 2020 - 2023 Fellesforslag H, KrF, FrP og V

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
	Regnskap	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	
1 Rammetilskudd inkl. utjevning	116 031	119 189	124 240	124 040	124 040	124 040	
2 Inntekts og formuesskatt	78 836	78 781	82 360	82 360	82 360	82 360	
3 Eiendomsskatt	6 601	6 610	7 814	8 360	9 600	7 400	
Sum rammetilskudd og skatteinntekter	201 468	204 580	214 414	214 760	216 000	213 800	
4 Omstillingsmidler Rogaland fylkeskommune	0	0	0	1 000	1 000	1 000	
5 Momskompensasjon fra DRIFT	5 550	5 200	5 600	5 712	5 826	5 943	
6 Amortiseringstilskudd fra Husbanken	1 280	2 306	1 290	1 264	1 243	1 225	
7 Integreringstilskudd for flyktninger/asyl.	6 206	8 500	6 500	7 000	7 000	7 000	
7.1 Vertskommunetilskudd, refusjon asylanter	2 026	1 800	1 900	1 900	1 900	1 900	
8 Premieavik pensjon/reguleringspremie	1 583	6 262	7 000	6 000	6 000	6 000	
9 Konsesjonsavgift og -kraft og andre innt.	633	1 200	2 000	2 000	2 000	2 000	
Sum andre inntekter	17 278	25 268	24 290	24 876	24 969	25 067	
Sum generelle driftsinntekter	218 746	229 848	238 704	239 636	240 969	238 867	
Sum bevilgninger drift, netto	-216 571	-229 791	-232 284	-231 122	-229 504	-229 193	
10 Renteinntekter	2 393	2 045	2 100	1 996	1 835	1 776	
11 Utbytte (fra energiselskapene)	5 519	5 900	6 500	6 700	6 900	7 100	
12 Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0	
12 Renteutgifter mv.	-4 083	-4 686	-6 320	-6 000	-6 100	-6 200	
13 Avdrag på lån	-11 365	-10 921	-10 000	-11 000	-12 000	-12 000	
Netto finansutgifter	-7 536	-7 662	-7 720	-8 304	-9 365	-9 324	
Netto driftsresultat	-7 005	-7 605	-1 300	210	2 100	350	
Disponering eller dekning av netto driftsresultat							
14 Overføring til investering							
15 Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	988						
16 Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	1 210	7 305	1 300	-210	-2 100	-350	
16.1 Bruk av disposisjonsfond til kjøp av aksjer i tomteselskap		300					
17 Dekning av tidligere års merforbruk							
18 Bruk av tidligere års mindreforbruk	4 807						
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	7 005	7 605	1 300	-210	-2 100	-350	
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0	
Sum fordelt til drift	Utgift	-216 571	-229 791	-232 284	-231 122	-229 504	-229 193
Etatsvis fordeling:							
1 Sentraladministrasjon	Utgift	-19 634	-19 890	-19 385	-19 485	-19 260	-19 300
	Inntekt	1 816	106	109	109	109	109
	Nettoutgift	-17 818	-19 784	-19 276	-19 377	-19 152	-19 192
2 Oppvekst og kultur	Utgift	-117 680	-120 434	-122 251	-121 596	-121 296	-121 146
	Inntekt	16 114	11 498	11 433	11 433	11 776	11 776
	Nettoutgift	-101 566	-108 936	-110 818	-110 163	-109 520	-109 369
3 Helse og omsorg	Utgift	-121 426	-118 723	-120 967	-120 462	-120 162	-120 012
	Inntekt	28 950	22 451	22 668	22 668	22 668	22 668
	Nettoutgift	-92 476	-96 272	-98 299	-97 794	-97 494	-97 344
4 Plan, næring og miljø	Utgift	-33 773	-34 918	-34 902	-34 799	-34 349	-34 299
	Inntekt	29 062	30 119	31 011	31 011	31 011	31 011
	Nettoutgift	-4 711	-4 799	-3 891	-3 788	-3 338	-3 288

Finansielle nøkkeltall

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Sum driftsinntekter *	275 285	278 022	285 900	287 310	289 300	287 900
Sum lånegjeld i % av driftsinntektene	71 %	76 %	77 %	79 %	78 %	75 %
Netto driftsresultat i kr	-7 005	-7 605	-1 300	210	2 100	350
Netto driftsresultat i prosent	-2,5 %	-2,7 %	-0,5 %	0,1 %	0,7 %	0,1 %
Disposisjonsfond i kr **	16 985	9 380	8 080	8 290	10 390	10 740
Disposisjonsfond i prosent	6,2 %	3,4 %	2,8 %	2,9 %	3,6 %	3,7 %

* Sum budsjetterte driftsinntekter kan ikke direkte leses ut av budsjettokumentet som følge av at de etatsvise inntektene bl.a. inkluderer intern fordeling av felleskostnader. Det er justert for dette etter beste anslag.

** Under forutsetning av at overskudd i sin helhet avsettes til disposisjonsfond.

Kommunestyrets vedtak til etatsrammer 2020 – 2023:

Etatsrammer 2020 - 2023

Fellesforslag H, KrF, FrP og V

	2019	2020	2021	2022	2023
(1000 kr)	Budsjett	Budsjett	Øko.plan	Øko.plan	Øko.plan
Sentraladministrasjonen	-17 715	-19 890	-19 385	-19 485	-19 260
Lønns- og prisstigning	-498	-678			
Innsparing/effektivisering	213	393	150	100	
Mulighetsutvikling disponeres av formannskapet		-200			
Kjøp av huset - Lån og renter	-178				
Innkjøpssamarbeid IAV - nye rammeavtaler		-85	-50	50	85
KLP pensjon ordfører		-150			
Opplæring IKT	-75	75			
DigiRogaland	-187				
Næringstjenester kjøp fra LNU AS		500			
Valg	-150	150	-150	150	-150
Sentrumsutvikling		100			
Digitaliseringssejef og ny konsulent IT	-200	-250			
Årlige økninger av lisenser, medlemskap osv.	-100	-200	-50	-50	-50
Kirken Økning av kommunale rammer	-100				
Lund Kirke: Nye benkeputer				-75	75
Lund Kirke: Kirkeorgel		-50	50		
Lund Kirkegård: Godkjenning av ny parsell			-50	50	
Ønske fra formannskapet	-400	400			
Sentrumsutvikling	-500	500			
Utgift	-19 890	-19 385	-19 485	-19 260	-19 300
Prisstigning inntekter	3	3			
Inntekt	106	109	109	109	109
Netto utgift	-19 784	-19 276	-19 376	-19 151	-19 191
Oppvekst- og kulturetaten	-115 688	-120 434	-122 251	-121 596	-121 296
Lønns- og prisstigning	-3 104	-3 663			
Innsparing/effektivisering	1 391	1 870	955	300	150
Økning tilskudd til lag og foreninger		-50			
En time fysisk aktivitet i grunnskolen 5/12 deler	-375				
Kjøp av huset - bygningsvedlikehold	130				
Kjøp av huset - Lån og renter	178				
Økt pedagogtetthet i barnehagen, lovpålagt		-300			
Økt bemanningsnorm i barnehage	-540				
Tidlig innsats i grunnskolen		-500	-200		
Retten til gratis kjernetid for 2 åringer i barnehagen		-200			
Leirskoleopphold på barnetrinnet		-200	-100		
Økt spesialundervisning i skolen		-400			
Økt drift ny skole - Kiellands Minde		-300			
Økt tilrådning fra PPT om flere ekstrapedagoger i BH, lovpålagt	-550				
Naturtrangelet søker om årlig tilskudd	-50				
Innsparing	100				
Ønske fra OK	-1 926	1 926			
Utgift	-120 434	-122 251	-121 596	-121 296	-121 146
Prisstigning inntekter	335	345			
Økt inntekt på utleie/salg billetter		90			
Reduksjon i etatsinntekt som fra 2020 inngår i rammetilskudd		-500			
Inntekt	11 498	11 433	11 433	11 776	11 776
Netto utgift	-108 937	-110 818	-110 163	-109 520	-109 370

	2019	2020	2021	2022	2023
(1000 kr)	Budsjett	Budsjett	Øko.plan	Øko.plan	Øko.plan
Helse- og omsorgsetaten	-114 866	-118 702	-120 967	-120 462	-120 162
Lønns- og prisstigning	-3 066	-3 880			
Innsparing/effektivisering	1 381	2 050	855	300	150
Forebygging tiltak for barn og unge		-150			
Fagsystem P&O: Oppgradering utføres nå av eksternt leverandør	-50				
Utskifting leasingbiler - kostnad oppretting mangler og skader	-200	50			
Styrking helsestasjon og skolehelsetjeneste	-70				
Tilskudd etablering og tilpasning av bolig		-324			
Aktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens		-257			
Økt tilskudd frivillighetssentralen		-25			
Folkehelse, partnerskap fylkeskommunen	-105				
Reduksjon i vikariatstilling NAV 1 årig		350	-350		
Bo og avlastning: Økt etterspørsel, økt tjenestenivå	-545	-1 300			
Demenskoordinator		-160			
Innsparing	200				
Ønske fra HO	-1 381	1 381			
Utgift	-118 702	-120 967	-120 462	-120 162	-120 012
Prisstigning inntekter	638	657			
Økt brukerbetaling		60			
Reduksjon i statsinntekt som fra 2020 inngår i rammetilskudd		-500			
Inntekt	22 451	22 668	22 668	22 668	22 668
Netto utgift	-96 251	-98 299	-97 794	-97 494	-97 344
Plan, næring og miljøetaten	-33 404	-34 918	-34 902	-34 799	-34 349
Lønns- og prisstigning	-876	-974			
Innsparing/effektivisering	402	690	253	100	50
HUSET. Økte driftsutgifter til utv.vedlikehold etter kjøp	-130				
Nye bygninger Heskestad BH - økt vedlikehold/renholdsøkn.	-220				
Økte driftsutgifter gatelys (pga flere lys, Nygård Malånå)					
Økte utgifter til vegvedlikehold generelt					
Reguleringsplan innkjørsel Holamonen		-200	200		
Økte utgifter til snøbrøyting/vintervedlikehold av veger/plasser					
Haukland Bo og avlastning	-110				
Økte utgifter til bygningsvedlikehold generelt		-400			
Lund rådhus - løfteplattform slitasje på skruer og mutter			-350	350	
Planarbeid - Nytt byggefelt Lundestranda	500				
Økte utgifter til Lundbadet (når garantitiden er ute)	-180				
Ønske fra PNM	-900	900			
Utgift	-34 918	-34 902	-34 799	-34 349	-34 299
Prisstigning inntekter	866	892			
Inntekt	30 119	31 011	31 011	31 011	31 011
Netto utgift	-4 799	-3 891	-3 788	-3 338	-3 288

Kommunestyrets vedtak til investeringsbudsjett 2020 og økonomiplan investering 2020 -2023:

Investeringsbudsjett 2020 - 2023						
Fellesforslag H, KrF, FrP og V						
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
(1000 kr)	Regnskap	Budsjett	Budsjett	Øko.plan	Øko.plan	Øko.plan
Investeringsutgifter:						
Investeringer i varige driftsmidler	-37945	-21 800	-9 890	-11 570	-9 650	-300
Investeringer i varige driftsmidler (VAR-sektoren)	-6170	-6 200	-8 600	-6 500	0	0
Tilskudd til andres investeringer (kirkelig fellesråd)	-400	-250	-450	0	0	0
Investering i aksjer og andeler (KLP)	-712	-500	-500	-500	-500	-500
Utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	-45 227	-28 750	-19 440	-18 570	-10 150	-800
Investeringsinntekter:						
Kompensasjon for merverdiavgift	6 194	4 410	2 068	814	430	45
Tilskudd fra andre	9 699	1 400	0	0	0	0
Salg av varige driftsmidler	295	0	0	0	0	0
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler (Lyse energi)	713	713	713	713	713	713
Bruk av lånemidler til investeringer ekskl VAR sektoren	21 196	16 027	8 059	10 543	9 007	42
Bruk av lånemidler til VAR-sektoren	6 170	6 200	8 600	6 500	0	0
Sum investeringsinntekter	44 267	28 750	19 440	18 570	10 150	800
Videreutlån (startlån husbanken)	-1128	-3 000	-3 000	0	-3 000	0
Bruk av lån til videreutlån (låneopptak husbanken)	1128	3 000	3 000	0	3 000	0
Avdrag på lån til videreutlån (husbanken)	-1165	-1 075	-1 277	-1 278	-1 280	-1 400
Mottatte avdrag på videreutlån (husbanken)	910,5	1 075	1 277	1 278	1 280	1 400
Netto utgifter videreutlån	-255	0	0	0	0	0
Overføring fra drift	0	0	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne investeringsfond	270	0	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av ubundet investeringsfond	944	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	1214	0	0	0	0	0
Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	0	0	0	0	0	0

Investeringsprosjekt:

	2019	2020	2021	2022	2023
SENTRALADMINISTRASJONEN OG LKF	Budsjett	Budsjett	Øko.plan	Øko.plan	Øko.plan
Teknisk anlegg for Heskestad kyrkje og Lund kirke		-200			
Heskestad gamle kyrkegard	-250	-250			
Sum overføringer til Lund kirkelig fellesråd	-250	-450	0	0	0
IKT/adm investeringer - digitaliseringsprosjekt	-300	-600	-500	-300	-300
Sum	-550	-1 050	-500	-300	-300
OPPVEKST OG KULTUR					
Lekeplasser	-100	-100	-100		
Renovering av LU/nybygg		-2 000	-2 000		
Data i skolen	-200	-200			
Utbygging av Kiellands Minde skole	-10 200				
Kjeller Kiellands Minde skole	-1 650				
Friluftsmidler/kulturmidler -egenandeler	-400	-400			
Renovering huset - kulturskolen				-500	
Renovering egenandel brygger Lundevannet			-50		
Chrome book	-1 000	-1 000	-200	-200	
LU renovering av varmtvann	-200				
Nytt dekke i ballbinge Kiellands Minde skole	-230				
Utvidelse Nygård barneskole	-500		-7 500	-7 500	
Sum	-14 480	-3 700	-9 850	-8 200	0
HELSE OG OMSORG	Budsjett	Budsjett	Øko.plan	Øko.plan	Øko.plan
Sykehjem: Nye senger, madrasser og medisinsk utstyr	-200				
Kjøkken/vaskeri: Utskifting maskiner	-150	-120			
Oppgradering av kjøkken	-150				
Elektromedisinsk utstyr og madrasser		-100			
Renovering av paveljongen på sykehjemmet		-600			
Renovering av brannanlegg Lund omsorgssenter	-200				
Sykhjem: 3 takheiser	-120	-120			
Senger sykehjem			-100		
Velferdsteknologi	-300	-100			
Møbler hagestue/sykehjem		-100			
Datautstyr, CosDoc nødvendig		-100			
Sykehjem: Dempe sjenerende lukt i brukereal	-100				
Sum	-1 220	-1 240	-100	0	0
PLAN-, NÆRING OG MILJØ					
Ferdigstillelse nye bygg		-1 500			
Asfalt kom. Veger - etterslep	-1 000				
Etterslep asfalt	-1 000	-1 000	-1 000		
Gatelys/trafikksikring utfasing av kvikksølv	-400	-400			
Ny plenklipper		-150			
Brannalarmanlegg sykehjem		-200			
Nytt snekkenverksted Malånå				-500	
Ny belysning innendørs sykehjem		-100			
Ny heis rådhuset				-650	
Utskifting av Massey traktor til lett hjullaster	-650				
Autovern Steine, Strannen, Skei	-300				
Utvide garasje/vognskur Hovsherad BH			-120		
Utskifting av traktor. Stor	-900				
Utskifting av traktor. Liten		-800			
Nytt snøbrøyteutstyr, plog etc.	-300	-200			
Rep. Av tannklinikken - fornying av tak, vinduer, kledning med mer	-350				
Opprusting av skoler/omsorgssenter (overflatebehandling)	-900				
Sum	-5 800	-4 350	-1 120	-1 150	0
Sum brutto investeringer ekskl. VAR-sektoren	-22 050	-10 340	-11 570	-9 650	-300
	2019	2020	2021	2022	2023
	Budsjett	Budsjett	Øko.plan	Øko.plan	Øko.plan
VAR-sektoren					
Ny pumpestasjon		-1 500			
Moi vannverk	-5 000	-5 000	-6 000		
VA-Moi	-1 200	-1 500	-500		
Ny vannledning i Ualandsvannet		-600			
Pumpestasjon Nygård			-1 500		
Resipientundersøkelse Lundevannet			-500		
Sum investeringer VAR-sektoren	-6 200	-8 600	-6 500	0	0

Kommunestyrets vedtak:

DRIFT

1. Årsbudsjettet for Lund kommunes drift i 2020 godkjennes med en netto ramme på 232,284 millioner kroner, fordelt på etatene slik, inkludert endringer fra rådmannens forslag:

Sentraladministrasjonen

Netto ramme på 19,276 millioner kroner opprettholdes i tråd med rådmannens forslag.

Endringer til rådmannens forslag:

- Innsparinger/effektivisering økes med kr 200.000 fra kr 193.000 til kr 393.000.
- Det inntas en budsjettpost på kr 200.000 til mulighets/prosjektutvikling som disponeres av formannskapet.

Oppvekst og kulturetaten

Netto ramme på 110,818 millioner kroner opprettholdes i tråd med rådmannens forslag.

Endringer til rådmannens forslag:

- Tilskudd til lag og foreninger videreføres og økes med kr. 50.000 i 2020.
- Innsparinger/effektivisering økes med kr 50.000 fra 1,82 millioner til 1,87 millioner.

Helse og Omsorgsetaten

Netto ramme 98,299 millioner kroner opprettholdes i tråd med rådmannens forslag.

Endringer til rådmannens forslag:

- Kreftkoordinatør-stillingen opprettholdes slik den er i dag med 2 kontordager.
- Det inntas en budsjettpost på kr 150.000 tilknyttet forebyggende tiltak for barn og unge.
- Innsparinger/effektivisering økes med kr 150.000 fra 1,9 millioner til 2,05 millioner.

Plan, næring og miljøetaten

Netto ramme på 3,891 millioner kroner opprettholdes i tråd med rådmannens forslag.

Ingen endringer til rådmannens forslag utover de endringer som er knyttet til innsparinger/effektivisering under pkt 2.

2. Budsjettpostene knyttet til innsparinger og effektiviseringer (ekskl. de besparelser som skyldes reversering av 2019 fondsmidler) er på til sammen 5,003 millioner og er satt opp med følgende fordeling:

Etat	Beskrivelse innsparinger	Kostnadsreduksjon 2020
SA	Kommunal rapport politikere	-15
	Diverse abbonement	-10
	Uspesifisert innsparelse	-368
	Delsum	-393
OK	Ikke annonsering i avis	-50
	Tilskudd kulturminnevern	-40
	Naturtriangelet	-50
	Tilskudd IL sponsormidler	-10
	Tilskudd nordanhallen	-50
	Tilskudd setra skiløype	-25
	Kulturstipend/kulturpris	-15
	Dalane kulturfestival	-100
	Reduksjon i lønn ved kulturarrangementer	-81
	Reiseliv/infomateriell	-30
	Støtte næringshagen	-100
	Kulturskolestilling 20% red	-100
	Kompetansemidler grunnskolen	-150
	Medlemsskap region stavanger	-36
	Uspesifisert innsparelse	-1 033
	Delsum	-1 870
HO	Reduksjon i reparasjonskostnader på leasingbiler	-50
	Redusert bemanning sykehjem	-350
	Reduksjon variabel lønn	-600
	Uspesifisert innsparelse	-1 050
	Delsum	-2 050
PNM	Veivedlikehold	-150
	Landbruk stillingsreduksjon 15%	-70
	Tidsskrift	-40
	Ingeniørstilling V/A	-300
	Uspesifisert innsparelse	-130
	Delsum	-690
SUM TOTALT		-5 003

Konkretiseringen av de uspesifiserte innsparelsene vedtas i forbindelse med utvalgenes behandling av detaljbudsjettene.

3. Skatt på formue og inntekt utskrives med maksimalsatsen

4. Det skrives ut eiendomsskatt på samtlige skattepliktige eiendommer i Lund kommune jfr. Esktl. § 3 a. Den generelle skattesatsen endres til 3 promille med differensiert sats for boliger og fritidseiendommer på 2.4 promille.

Bunnfradraget på 100.000 videreføres for boliger og fritidseiendommer.

Bruk av differensiert sats for boliger og fritidseiendommer er gjort i tråd med Esktl. § 12a – «avvikende skattesats for bustaddelen i eiedomar med sjølvstendige bustaddelar».

Det skrives også for 2020 ut skatt på et særskilt skattegrunnlag som følge av at produksjonsutstyr og – installasjoner ikke skal medtas i takstgrunnlaget når de tidligere verk og bruk skal takseres og regnes som næringseiendom fra 2019.

Det særskilte skattegrunnlaget er differansen mellom ny takst for objektene fra 2019 og skattegrunnlaget i 2018.

Grunnlaget er i 2020 redusert med 2/7 del jf. overgangsregel til esktl. § 3 og 4 første punktum. Skattesatsen på det særskilte grunnlaget er 2 promille lik satsen som lå til grunn for utskrivningen av eiendomsskatten i 2018.

4. Vann- og kloakkavgifter økes med 3 % tilsvarende prisvekst.

5. Pris for fulltidstilbud i barnehagene følger maksimalpris.

6. Avsatte midler på bundne drifts- og investeringsfond (øremerkede midler) kan som hovedregel brukes til formålet av hovedutvalget. Prinsipielle saker behandles av kommunestyret.

7. Det nedbetales i 2020 ca 10 millioner på eksisterende lån i tråd med reglene for minimumsavdrag.

8. Rådmannens forslag til finansielle handlingsregler vedtas slik de fremgår av budsjettokumentet.

INVESTERING

1. Årsbudsjettet for investeringer i 2020 på 10,340 millioner utenfor VAR-sektoren og 8,6 millioner innenfor VAR-sektoren godkjennes i henhold til innstillingen fra formannskapet.

Flertallsgrupperingens forslag til investeringsbudsjett for 2020 innebærer ingen endringer til rådmannens forslag.

2. Det opptas lån på 16,660 millioner kroner til dekning av investeringene i 2020 med nedbetalingstid som ligger innenfor vektet avdragstid. Dette er inklusive VAR-sektoren.

3. Det opptas Startlån til videre formidling på inntil 3,0 mill. i 2020 – låneopptak etter behov.

ØKONOMIPLAN

Forslag til økonomiplan for 2020 – 2023 for drift og investeringer godkjennes i henhold til innstillingen fra formannskapet.

Flertallsgrupperingens forslag til økonomiplan for årene 2021-2023 for drift og investering innebærer følgende endringer til rådmannens forslag:

Drift:

- Den differensierte eiendomsskattesatsen for boliger og fritidseiendommer reduseres fra 2,4 promille i år 2020 til 2 promille i år 2021 og avvikles i år 2023.
- Utbytteinntektene er oppjustert med kr. 200.000 som en årlig økning fra og med 2021.
- Innsparinger/effektiviseringer i år 2022/2023 er budsjettert med kr 100.000/0 for Sentraladministrasjonen, 300.000/150.000 for OK etaten, 300.000/150.000 for HO etaten og 100.000/50.000 for PNM etaten.
- Netto driftsresultat avsettes til disposisjonsfond med TNOK 210 i 2021, MNOK 2,1 i 2022 og TNOK 350 i 2023.

Investering:

- I år 2021 og 2022 er det budsjettert med 7,5 mill hvert av årene til utbygging av Nygård barneskole. Låneopptak og momskompensasjon justeres iht. den økte investeringsutgiften.

Flertallsgrupperingen ønsker å understreke at Lund kommune i økonomiplanperioden skal ha fokus på bruk av klimavennlige løsninger. Lund kommune skal ta del i det «grønne skiftet» gjennom lokale klimatiltak, som for eksempel ved bruk av solceller som energikilde til kommunale bygninger.